

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οδηγός 3

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ Τ.Α. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΥΚΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ

ΑΘΗΝΑ 1989

**ΟΔΗΓΟΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ
ΤΗΣ Τ.Α. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΤΟΥ ΟΡΥΚΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.), στα πλαίσια των προσπαθειών της για αποτελεσματικότερη υποβοήθηση των Ο.Τ.Α. που εκδηλώνουν επενδυτικό ενδιαφέρον, έχει αποφασίσει την έκδοση σειράς Οδηγών επιχειρηματικής δράσης της Τ.Α. στους βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

Η παρούσα έκδοση αφορά τον τομέα του ορυκτού πλούτου, όπου η Τ.Α. έχει μέχρι σήμερα επιδείξει σημαντικό επενδυτικό ενδιαφέρον, ιδιαίτερα στην εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών, μαρμάρων και σχιστολιθικών πλακών και στην αξιοποίηση της γεωθερμίας και μικρών λιγνιτορυχείων.

Ο Οδηγός αυτός εκπονήθηκε από το αρμόδιο στέλεχος της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Κώστα Κωνσταντακόπουλο, Μηχανικό Μεταλλείων-Μεταλλουργό Μηχανικό.

Οφείλουμε ευχαριστίες στο Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.) και τον Πανελλήνιο Σύλλογο Μηχανικών Μεταλλείων και Μεταλλουργών Μηχανικών (Π.Σ.Μ.Μ.Μ.Μ.) που μας βοήθησαν με τις εύστοχες παρατηρήσεις τους να βελτιώσουμε το περιεχόμενο του Οδηγού.

Ελπίζουμε η προσπάθειά μας να αποβεί ένα χρήσιμο βοήθημα για την ουσιαστική παρέμβαση της Τ.Α. στην αξιοποίηση ορυκτών πρώτων υλών, ενισχύοντας έτσι το ρόλο του κοινωνικού τομέα της εθνικής μας οικονομίας.

Πάνος Μαϊστρος
Διευθύνων Σύμβουλος
της Ε.Ε.Τ.Α.Α.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	σελίδα
ΓΕΝΙΚΑ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗΣ/ΛΑΤΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ — ΠΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΤΑ.....	13
2.1. Ο τομέας του ορυκτού πλούτου.....	13
2.2. Η διαδικασία αξιοποίησης των ορυκτών.....	14
2.3. Πεδίο επιχειρηματικής δράσης για τους ΟΤΑ.....	15
2.3.1. Λατομεία αδρανών υλικών/αμμοληψίες.....	16
2.3.2. Λατομεία μαρμάρου/βιομηχανικών ορυκτών.....	17
2.3.3. Μικρά λιγνιτορυχεία τοπικής σημασίας.....	17
2.3.4. Αξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗΣ/ ΛΑΤΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	
3.1. Το Ν.Δ. 210/1973 «Περί Μεταλλευτικού Κώδικα».....	20
3.2. Ο Ν. 669/1977 «Περί εκμεταλλεύσεως λατομείων».....	20
3.3. Ο Ν. 1428/1984 «Εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών και άλλες διατάξεις».....	21
3.4. Ο Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών (ΚΜΛΕ).....	22
3.5. Ο Ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων της χώρας».....	23
3.6. Το Π.Δ. 285/1979 «Περί του τρόπου εκμίσθωσης των δημοσίων λατομείων μαρμάρου και των βιομηχανικών ορυ- κτών»	23
3.7. Υ.Α. 9371/27/29.6.84 (ΥΕΦΠ) «Εκμίσθωση δημόσιων λατομείων αδρανών υλικών».....	24

3.8. Ο Ν. 1416/1984, άρθρο 49 «Αμμοληψίες και χρήση κοινοχρήστων χώρων».....	24
3.9. Ο Ν. 1475/1984, «Αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού»	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ/ΛΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΔΕΙΕΣ - ΕΚΠΟΝΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ).....	28
4.1. Οικονομοτεχνική μελέτη του Ν. 669/1977.....	26
(Έρευνα ή εκμετάλλευση μαρμάρου/βιομηχανικών ορυκτών)	
4.2. Τεχνική μελέτη (άρθρου 4 ΚΜΛΕ).....	27
4.3. Μελέτη επιπτώσεων στο περιβάλλον και αντιμετώπισής τους.....	28
4.4. Άδειες εγκαταστάσεων.....	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	31
5.1. Ερευνητικές εργασίες και μελέτες.....	29
5.2. Η ίδια συμμετοχή στο κόστος επένδυσης.....	29
5.3. Η επιχορήγηση του Ν. 1262/82.....	30
5.4. Δανειοδότηση της επένδυσης.....	30
5.5. Το κεφάλαιο κίνησης.....	31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ.....	32
6.1. Στελέχωση - Διεύθυνση.....	32
6.2. Φορείς αρχικής και διαρκούς υποστήριξης.....	33
6.2.1. Η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.).....	34
6.2.2. Το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ).....	34
6.2.3. Ο Ελληνικός Οργανισμός Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ).....	36
6.2.4. Άλλοι φορείς.....	37
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	38

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (επιλογή κυριότερων νόμων - κανονιστικών πρά- ξεων).....	57
Παράρτημα 2: Κατάταξη των ορυκτών υλών με βάση τη μεταλλευ- τική νομοθεσία.....	61
Παράρτημα 3: Αποφάσεις καθορισμού λατομικών περιοχών για την εγκατάσταση λατομείων αδρανών υλικών χωρίς να απαιτείται άδεια εκμετάλλευσης.....	62

ΠΙΝΑΚΕΣ

	σελίδα
ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Δημοτικές Επιχειρήσεις με αντικείμενο την εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών.....	39
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Δημοτικές Επιχειρήσεις με αντικείμενο την εκμετάλλευση λατομείων μαρμάρου/βιομηχανικών ορυκτών.....	40
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Δημοτικές Επιχειρήσεις με αντικείμενο την εκμετάλλευση μικρών λιγνιτορυχείων τοπικής σημασίας	40
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Μικρά λιγνιτικά πεδία του Ελληνικού χώρου με σχετικό ενδιαφέρον για αξιοποίηση.....	41
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Νόμος 1428/1984. Πινακοποίηση άρθρων.....	42
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Νόμος 669/1977. Πινακοποίηση άρθρων.....	44
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Π.Δ. 285/1979. Πινακοποίηση άρθρων.....	46

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

	σελίδα
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Ο τομέας του Ορυκτού Πλούτου ως διαδικα- σία προσφοράς.....	49
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Η διαδικασία εμπορικής διάθεσης ορυκτών υλών.....	50
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Διαδικασία έγκρισης μελέτης Ν. 669/1977.....	51
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: Διαδικασία έγκρισης μελέτης Ν. 998/1979.....	52
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: Διαδικασίες χορήγησης άδειας εγκαταστάσεων...	53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΑ

Η αξιοποίηση των ορυκτών υλών μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην οικονομική ανάπτυξη αποτελώντας την παραγωγική βάση ενός μεγάλου μέρους της μεταποιητικής δραστηριότητας και ιδιαίτερα της βαρείας βιομηχανίας.

Η εξορυκτική δραστηριότητα, όμως, είναι συνυφασμένη με πλήθος παρενεργειών στο ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον, γεγονός που επιβάλλει τη λήψη μέτρων για την προστασία του.

Τα κοιτάσματα των ορυκτών βρίσκονται προνομιακά σε συγκεκριμένες περιοχές και είναι εξαντλήσιμα. Έτσι, είναι απαραίτητη η ορθολογική αξιοποίησή τους και ο σωστός προγραμματισμός, ώστε με την επανεπένδυση μέρους των κερδών στην περιοχή να διασφαλίζεται αναπτυξιακή ανέλιξη της περιφέρειας η οποία —ευνοούμενη από την ύπαρξη ορυκτού πλούτου— στήριξε την ανάπτυξή της στην αξιοποίησή του.

Η ύπαρξη ορυκτών υλών και η αξιοποίησή τους αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την επίτευξη του στόχου της ενδογενούς ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς γύρω από την εξορυκτική δραστηριότητα και με βάση αυτήν αναπτύσσονται μια σειρά από άλλες οικονομικές δραστηριότητες. Είναι προφανές, λοιπόν, ότι ο ορυκτός πλούτος πρέπει να θεωρείται κοινωνική περιουσία και η αξιοποίησή του να χαρακτηρίζεται από ένα κοινωνικό τρόπο παραγωγής.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) ως θεσμός πολιτικός και ταυτόχρονα αναπτυξιακός, κύριος και άμεσος εκφραστής της τοπικής κοινωνίας, είναι απαραίτητο να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου θέτοντας, μαζί με τους εργαζόμενους, το κοινωνικό πλαίσιο της εξορυκτικής δραστηριότητας.

Ο θεσμός των Επιχειρήσεων Ο.Τ.Α. αποτελεί σημαντική δυνατότητα παρέμβασης. Η ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών από την Τ.Α. στην αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου ενεργοποιεί φυσικούς πόρους που η ιδιωτική πρωτοβουλία αγνοεί ή δεν αξιοποιεί, αφού λειτουργεί με στενά ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια.

Μπορεί να ειπωθεί ότι η επιχειρηματική δράση της Τ.Α. στην αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου, αποσκοπώντας στη δημιουργία προϋποθέσεων ενδογενούς ανάπτυξης της περιοχής, ενδυναμώνει τον κοινωνικό χαρακτήρα της παραγωγής που θεωρείται απαραίτητος όρος αξιοποίησης του ορυκτού πλούτου.

Για το λόγο αυτό απαιτείται η ουσιαστική συμμετοχή των εργαζομένων στη λειτουργία μεταλλευτικών/λατομικών επιχειρήσεων και επομένως είναι σκόπιμη η δημιουργία τέτοιων επιχειρήσεων με συνεταιρισμούς μεταλλορύχων/λατόμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗΣ/ΛΑΤΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ — ΠΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

2.1. Ο τομέας του ορυκτού πλούτου

Ο ρόλος του τομέα του ορυκτού πλούτου στην οικονομία είναι να εντοπίσει, εξερευνήσει και αναπτύξει οικονομικά εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα ορυκτών και στη συνέχεια, να εξορύξει, επεξεργαστεί και προωθήσει στην αγορά τα αντίστοιχα προϊόντα.

Ο τομέας του ορυκτού πλούτου μπορεί να σκιαγραφηθεί ως διαδικασία προσφοράς κατά την οποία ορυκτές ύλες μετατρέπονται από γεωλογικά αποθέματα σε εμπορεύσιμα προϊόντα (σχ. 1). Έτσι, τα γεωλογικά αποθέματα των ορυκτών διέρχονται από μία σειρά δραστηριοτήτων πολλαπλών σταδίων του τομέα για να διατεθούν στην αγορά των ορυκτών.

Τα ειδικά χαρακτηριστικά του τομέα του ορυκτού πλούτου που είναι σημαντικά από οικονομική άποψη μπορεί να ανευρεθούν στο «γεωλογικό περιβάλλον».

Τα αποθέματα ορυκτών, η γεωλογική αφετηρία για την εμπορική διάθεσή τους είναι:

— Αρχικά άγνωστα

Καθώς τα αποθέματα των ορυκτών είναι αρχικά άγνωστα, πρέπει να ανευρεθούν και να ερευνηθούν λεπτομερώς, πριν να ληφθεί η απόφαση εκμετάλλευσής τους. Η μεταλλευτική έρευνα είναι αναπόσπαστο κομμάτι του τομέα του ορυκτού πλούτου και απαραίτητη προϋπόθεση για την αξιοποίησή του. Χαρακτηρίζεται από επένδυση κεφαλαίων για μεγάλη περίοδο χωρίς απόδοση ή και κίνδυνο απώλειάς τους στην περίπτωση που δεν ανακαλυφθεί οικονομικά εκμεταλλεύσιμο κοιτάσμα.

— Σταθερά στο μέγεθος

Τα ανακαλυπτόμενα κοιτάσματα ορυκτών είναι σταθερά στο μέγεθος,

οδηγούμενα έτσι στην εξάντλησή τους με κανονικό ρυθμό παραγωγής. Το γεγονός αυτό θέτει τεχνικούς και οικονομικούς περιορισμούς για τη δυναμικότητα κάθε νέας εξορυκτικής μονάδας ή προσδιορίζει το ρυθμό παραγωγής της ήδη υπάρχουσας. Έτσι, απαιτείται συνεχής ερευνητική προσπάθεια για την ανακάλυψη νέων κοιτασμάτων. Η εξαντλήσιμη φύση των ορυκτών πηγών είναι λόγος διαρκούς ανησυχίας για την εξαφάνισή τους, περιορίζει τη μεγέθυνση και το ρόλο της μεταλλευτικής δραστηριότητας στο οικονομικό περιβάλλον.

— **Μεταβλητά στην ποιότητα**

Μεταβλητότητα της ποιότητας σε μεμονωμένο κοιτάσμα επιδρά στο σχεδιασμό της εκμετάλλευσης όσον αφορά το κατώφλι της οικονομικά εκμεταλλεύσιμης ποιότητας και τη διαδοχή των αποφάσεων εξόρυξης. Μεταβλητότητα της ποιότητας από κοιτάσμα σε κοιτάσμα έχει μια κρίσιμη επίδραση σε ένα ευρύ φάσμα θεμάτων πολιτικής και προγραμματισμού σχετικά, για παράδειγμα, με το αναλογούν οικονομικό μίσθωμα και την παραγωγικότητα στην εξορυκτική μονάδα.

— **Σταθερά στην τοποθεσία**

Η εξόρυξη και, συνήθως, κάποιος βαθμός επεξεργασίας των ορυκτών πρέπει να διενεργηθεί στη θέση που απαντάται το κοιτάσμα. Το γεγονός αυτό επιβάλλει απαιτήσεις για μεταφορικό δίκτυο, ενέργεια, υδροδότηση και κοινωνική υποδομή που, σε περιπτώσεις απομονωμένων περιοχών, αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο τμήμα των επενδύμενων κεφαλαίων και του λειτουργικού κόστους. Επίσης, σημαίνει ότι συχνά υπάρχει μια αισθητή διαφοροποίηση μεταξύ πλούσιων και φτωχών σε ορυκτό πλούτο περιφερειών και χωρών.

2.2. Η διαδικασία αξιοποίησης των ορυκτών

Έχοντας αποδώσει τον τομέα του ορυκτού πλούτου ως διαδικασία για την εμπορική διάθεση των ορυκτών υλών είναι σκόπιμο να εξεταστούν τα τεχνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά του τομέα που ενδιαφέρουν από οικονομική άποψη τον επενδυτή.

Τεχνικά χαρακτηριστικά

Η διαδικασία για την επίτευξη οικονομικής παραγωγής ορυκτών συνίσταται σε μια σειρά δραστηριοτήτων πολλαπλών σταδίων με τις οποίες τα ορυκτά μετατρέπονται από άγνωστα γεωλογικά αποθέματα σε εμπορεύσιμα προϊόντα (σχ. 2).

Η όλη διαδικασία των τριών φάσεων (έρευνα - ανάπτυξη - παραγωγή) εμπεριέχει μια δυναμική που οφείλεται, κύρια, στους τρεις επόμενους παράγοντες:

- α) Αλλαγές στη ζήτηση της αγοράς σε προϊόντα ορυκτών:
 - Μεταβαλλόμενες απαιτήσεις στις υπάρχουσες τελικές χρήσεις.
 - Αλλαγές των ιδιοτήτων και του σχετικού κόστους υλικών υποκατάστασης.
 - Ανάπτυξη νέων προϊόντων στην αγορά.
 - Τροποποιήσεις στις συνθήκες διακίνησης και επεξεργασίας.
- β) Εξάντληση κοιτάσματος ως συνακόλουθο της εκμετάλλευσής του.
- γ) Τεχνολογικές εξελίξεις:
 - Αποτελεσματικότερες και πιο εκτεταμένες τεχνικές έρευνας
 - Βελτιωμένες μέθοδοι εξόρυξης και επεξεργασίας.

Ο συνδυασμός των τριών αυτών δυνάμεων (αγορά, εξάντληση κοιτάσματος, τεχνολογία) καθορίζουν την οικονομική απόδοση προς το χειρότερο ή καλύτερο για τη μεταλλευτική δραστηριότητα στην πάροδο του χρόνου.

Οικονομικά χαρακτηριστικά

Τα οικονομικά της εμπορικής διάθεσης των ορυκτών περιλαμβάνουν τα κόστη, τους επιχειρηματικούς κινδύνους και τις οικονομικές αποδόσεις της διαδικασίας στις τρεις φάσεις της.

Καθώς το ενδιαφέρον της διαδικασίας επικεντρώνεται στο οικονομικά εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα, το οικονομικό αποτέλεσμα που θα προκύψει μπορεί κατάλληλα να μετρηθεί από τη σχέση ανάμεσα στις δαπάνες έρευνας (εντοπισμός, λεπτομερής έρευνα για την κατάληξη στα οικονομικά εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα) και το καθαρό έσοδο που απορρέει από την επακόλουθη ανάπτυξη και παραγωγή.

2.3. Πεδίο επιχειρηματικής δράσης για τους Ο.Τ.Α.

Το πεδίο επιχειρηματικής δράσης για τους Ο.Τ.Α. εντοπίζεται κυρίως στην εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών, μαρμάρου και βιομηχανικών ορυκτών, καθώς και μικρών λιγνιτορυχείων τοπικής σημασίας που δεν ενδιαφέρουν άμεσα τη ΔΕΗ ή δεν έχουν δεσμευθεί από το ΥΒΕΤ (π.χ. για παραγωγή λιγνιταερίου).

Με το νόμο 1475/84 δίνεται η δυνατότητα στους Ο.Τ.Α. να συμβάλουν

στην αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού αναλαμβάνοντας παραγωγικές πρωτοβουλίες συνδεδεμένες με τη χρήση της γεωθερμικής ενέργειας αλλά κύρια δημιουργώντας επιχειρήσεις που θα αναλαμβάνουν τη διαχείριση της εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας.

Στις εκτιμήσεις αυτές συνηγορούν όσα εκτέθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο (τεράστιο κόστος ερευνητικών εργασιών, ιδιομορφίες της διεθνούς αγοράς μεταλλευμάτων και μετάλλων, υψηλό κόστος επενδύσεων κλπ.) σε συνδυασμό με τις σημερινές οικονομικές δυνατότητες των Ο.Τ.Α. και τον αρκετά υψηλό βαθμό τεχνογνωσίας που απαιτείται προϋποθέτοντας εισαγωγή τεχνολογίας ή ύπαρξη επιχείρησης με πείρα ετών στην εξόρυξη μεταλλικών ορυκτών.

Όπως θα διαπιστωθεί και στο επόμενο κεφάλαιο, ένας άλλος εξίσου σημαντικός λόγος για την οριοθέτηση ενός πεδίου επιχειρηματικής δράσης των Ο.Τ.Α. είναι το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο για τον ορυκτό πλούτο (Μεταλλευτικός Κώδικας) που αφορά την έρευνα και το δικαίωμα εκμετάλλευσης (καθεστώς μεταλλειοκτησίας).

Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι το γεγονός ύπαρξης ορυκτού πλούτου πλην των μεταλλικών ορυκτών, σε Δημοτικές ή Κοινοτικές εκτάσεις είναι ένας σημαντικός παράγων που μπορεί να στηρίζει μια απόφαση για ανάληψη επιχειρηματικής πρωτοβουλίας από Ο.Τ.Α., αντί να προτιμηθεί η μίσθωση της λατομικής έκτασης σε ιδιώτες ή να παραμένει αναξιοποίηση όταν δεν έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον από ιδιώτες.

Οι δυνατότητες παρέμβασης είναι αρκετές και πολλές φορές επιβεβλημένες για να εξασφαλιστεί ο κοινωνικός χαρακτήρας που θα πρέπει να έχει ο τρόπος αξιοποίησης των ορυκτών πόρων.

2.3.1. Λατομεία αδρανών υλικών - Αμμοληψίες

Η δημιουργία επιχειρήσεων της Τ.Α. με αντικείμενο την παραγωγή αδρανών υλικών αποκτάει ιδιαίτερη σημασία παρέχοντας δυνατότητες για:

- 1) Κάλυψη αναγκών του Νομού σε αδρανή υλικά δομικών κατασκευών με φτηνότερο κόστος προμήθειας όταν τα υπάρχοντα λατομεία χρησιμοποιούν απηρχαιωμένο εξοπλισμό και έχουν ελλιπή οργάνωση ή δεν υπάρχουν καθόλου.
- 2) Δημιουργία καθετοποιημένων μονάδων (έτοιμο σκυρόδεμα, ασφαλτοσκυρόδεμα, προκατασκευασμένα προϊόντα σκυροδέματος, ασβεστοποιία, κατασκευές έργων κλπ.) που οδηγούν σε μείωση του κόστους κατασκευής των Δημόσιων και Κοινοτικών έργων αυξάνοντας παράλληλα την τεχνική υποδομή της περιοχής.

- 3) Εκσυγχρονισμός της παραγωγής με συγκέντρωση της λατομικής δραστηριότητας σε περιοχές όπου ελαχιστοποιείται η επιβάρυνση του περιβάλλοντος και δεν επέρχεται αξιοσημείωτη επίπτωση σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες που υπάρχουν στην περιοχή.
- 4) Επιδίωξη αποκατάστασης συνθηκών υγιούς συναγωνισμού ανάμεσα στις λειτουργούσες επιχειρήσεις στο Νομό.

Ευνοϊκοί όροι παρέμβασης δίνονται, βασικά, από το Ν. 1428/84. Ακόμα με το άρθρο 49 του Ν. 1416/84 δίνεται η δυνατότητα παραχώρησης σε Ο.Τ.Α. του δικαιώματος εκμετάλλευσης χώρων αμμοληψίας-αμμοχαλίκων κλπ.

Στον πίνακα (1) παρουσιάζονται οι μέχρι σήμερα συσταθείσες Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. με αντικείμενο την εκμετάλλευση αδρανών υλικών.

2.3.2. Λατομεία μαρμάρου - βιομηχανικών ορυκτών

Η δραστηριοποίηση της Τ.Α. στην εκμετάλλευση λατομείων μαρμάρου ή βιομηχανικών ορυκτών (καολίνης, μπεντονίτης, κιμωλία, γύψος, χαλαζίας, άργιλλοι και μάργες πλινθοποιίας κλπ.) είναι εύλογη ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που τα λατομικά ορυκτά εντοπίζονται σε Δημοτικές ή Κοινοτικές εκτάσεις.

Ο προσδιορισμός της αξίας των κοιτασμάτων (μέγεθος, ποιότητα) σε συνδυασμό με το δυναμικό της αγοράς των λατομικών ορυκτών και το κόστος εξόρυξης πρέπει να γίνεται ύστερα από προσεκτική έρευνα.

Προς την κατεύθυνση αυτή είναι σκόπιμη και προσφέρεται η συνεργασία με το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.) που αποτελεί τον κρατικό φορέα έρευνας του ορυκτού πλούτου.

Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. έχουν επίσης τη δυνατότητα να αιτούν την εκμίσθωση δημόσιων λατομείων βιομηχανικών ορυκτών ή μαρμάρων είτε μετέχοντας σε πλειοδοτική δημοπρασία είτε με απευθείας σύμβαση, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις, σύμφωνα με όσα προβλέπει το Π.Δ. 285/79. Στον πίνακα (2) παρατίθενται οι μέχρι σήμερα, Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που έχουν συσταθεί προκειμένου να εκμεταλλευθούν λατομεία βιομηχανικών ορυκτών ή μαρμάρων.

2.3.3. Μικρά λιγνιτικά κοιτάσματα τοπικής σημασίας

Η αξιοποίηση μικρών λιγνιτικών κοιτασμάτων τοπικής σημασίας είχε γίνει αντικείμενο διερεύνησης από το ΚΕΠΕ με την ανάθεση προκαταρκτικής προμελέτης επενδυτικών δυνατοτήτων (Μάιος 1984).

Για τον καθορισμό των μικρών λιγνιτικών πεδίων χρησιμοποιήθηκαν, το μέγεθος του αποθέματος (βεβαιωμένα αποθέματα < 30 εκ. τόννοι) και η δυνατή ετήσια παραγωγή (μεγαλύτερη των 100.000 και μικρότερη των 400.000 τόννων για 5 τουλάχιστον χρόνια).

Ο λιγνίτης σήμερα στη χώρα μας χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στους ΑΗΣ της ΔΕΗ. Παρ' όλα αυτά μπορούν να αναπτυχθούν νέες χρήσεις για λιγνίτες που προέρχονται από μικρά λιγνιτορυχεία τα οποία δεν ενδιαφέρουν άμεσα τη ΔΕΗ και πολλά από τα οποία έχουν εκμισθωθεί σε ιδιώτες ή συνεταιρισμούς. Ως πιθανές χρήσεις αναφέρονται:

- α) Πώληση ως καύσιμη ύλη (οινοποιεία, κεραμοποιεία, ασβεστοκάμινα, μεταλλουργία κλπ.).
- β) Παραγωγή οργανοχουμικών λιπασμάτων.
- γ) Παραγωγή ατμού/ζεστού νερού (τηλεθέρμανση) για οικιακή, βιομηχανική χρήση ή θέρμανση θερμοκηπίων.

Φορείς εκμετάλλευσης τέτοιων λιγνιτορυχείων μπορεί να είναι Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.

Παραδείγματα τέτοιων Επιχειρήσεων δίνονται στον Πίνακα (3). Στον Πίνακα (4) δίνονται στοιχεία για 27 μικρά λιγνιτικά πεδία.

2.3.4. Αξιοποίηση γεωθερμικής ενέργειας

Η γεωθερμία χαμηλής ενθαλπίας (θερμοκρασία ρευστών από 25°C έως 100°C) προσφέρεται για πλήθος χρήσεων σε τοπική κλίμακα όπως:

- θέρμανση θερμοκηπίων,
- ιχθυοκαλλιέργεια,
- ξήρανση αγροτικών προϊόντων,
- θέρμανση νερού,
- βιομηχανίες τροφίμων κλπ.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της γεωθερμικής ενέργειας χαμηλής ενθαλπίας, που καθιστούν ελκυστική την αξιοποίησή της και πρόσφορη την παρέμβαση της Τ.Α. για την ορθότερη διαχείρισή της είναι:

- α) Είναι ήπια και ανανεώσιμη μορφή ενέργειας.
- β) Αντικαθιστά τα συμβατικά καύσιμα δημιουργώντας λιγότερες έως μηδαμινές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- γ) Είναι σχετικά εύκολη η ανεύρεση τέτοιων γεωθερμικών πεδίων σε οικονομικά βάθη.

- δ) Προσφέρεται για πολλαπλές τοπικές χρήσεις συμβάλλοντας στην προώθηση τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών.
- ε) Δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα τεχνικά προβλήματα η αξιοποίησή της.

Η παρουσία της Τ.Α. μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητη σε όλα τα στάδια μέχρι την τελική αξιοποίηση (έρευνα-εντοπισμός, ανάπτυξη πεδίου, εκμετάλλευση).

Στο στάδιο της έρευνας μπορεί να αξιοποιηθεί ο θεσμός των Προγραμματικών Συμβάσεων (άρθρο 11, Ν. 1416/84) μεταξύ Ο.Τ.Α. και φορέων του δημόσιου τομέα (Ι.Γ.Μ.Ε., Νομαρχία, ΕΤΒΑ, επιστημονικοί φορείς κλπ.).

Στο στάδιο της ανάπτυξης του γεωθερμικού πεδίου μπορεί να συσταθεί επιχείρηση Ο.Τ.Α. με αντικείμενο την άντληση και διανομή της γεωθερμικής ενέργειας και την τεχνική βοήθεια στους χρήστες για την αξιοποίησή της.

Είναι αυτονόητο ότι η σκοπιμότητα της σύστασης φορέα εκμετάλλευσης που θα είναι επιχείρηση Ο.Τ.Α. θα στηρίζεται σε οικονομοτεχνική μελέτη όπου με βάση τα ολοκληρωμένα συμπεράσματα της έρευνας θα προκύπτει η βιωσιμότητά της.

Τέλος, μπορεί να αναληφθεί πρωτοβουλία από Ο.Τ.Α. για σύσταση επιχείρησης με σκοπό τη δημιουργία παραγωγικής πρωτοβουλίας που θα αξιοποιεί τη γεωθερμική ενέργεια (θερμοκήπια, θέρμανση μικρών πόλεων κ.ά.).

Ως πιο κατάλληλη νομική μορφή αυτών των επιχειρήσεων κρίνεται η Δημοσυνεταιριστική Α.Ε. ή αμιγής δημοτική επιχείρηση.

Πρωτοβουλίες προς αυτές τις κατευθύνσεις έχουν υπάρξει στην περιοχή Σερρών (Δήμος Σιδηροκάστρου, Θερμών Νιγρίτας), περιοχή Ξάνθης (Κοινότητα Νέας Κεσσάνης), περιοχή Λέσβου (Κοινότητα Πολυχνίτου και Κοινότητα Λισβορίου) και στη Μήλο (Δήμος Μήλου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗΣ/ ΛΑΤΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Στη συνέχεια θα γίνει σύντομη παρουσίαση των Νόμων και των Προεδρικών Διαταγμάτων ή Υπουργικών Αποφάσεων, που εκδίδονται σε εφαρμογή νομοθετικών πράξεων και έχουν ισχύ Νόμου, αφορούν δε την έρευνα και εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου και ενδιαφέρουν άμεσα τον υποψήφιο επενδυτή.

3.1. Ν.Δ. 210/1973 «Περί μεταλλευτικού Κώδικα»

Ο μεταλλευτικός κώδικας ορίζει τα θέματα των μεταλλείων, με εξαίρεση τα άρθρα 5, 6, 162, 163.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την επιχειρηματική δράση των Ο.Τ.Α. στα πλαίσια που προαναφέρθηκαν (Κεφ. 2.3.) έχουν τα άρθρα 5 και 6.

Με το άρθρο 5 ορίζονται ποια θεωρούνται λατομικά ορυκτά στα οποία περιλαμβάνονται και τα μάρμαρα.

Με το άρθρο 6 ταυτίζεται η κυριότητα των λατομικών ορυκτών με την εδαφοκτησία στο υπέδαφος της οποίας περικλείονται.

Αντίθετα για τα μεταλλευτικά ορυκτά, με εξαίρεση τα εξαιρούμενα υπέρ του Δημοσίου (όπως λιγνίτης, γεωθερμία, φυσικό αέριο κλπ.), το δικαίωμα έρευνας και εκμετάλλευσης παραχωρείται σε οποιονδήποτε το ζητήσει (καθεστώς μεταλλιοκτησίας) από το Δημόσιο (άρθρο 3).

Σημαντικές τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις του μεταλλευτικού κώδικα έγιναν με τους Νόμους 274/1976, 1428/84 και 1475/84.

Στο άρθρο 162 (όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 26 του Νόμου 1428/84) ορίζεται ότι οι εκμεταλλεύσεις των μεταλλείων και λατομείων διέπονται, από άποψη ορθολογικής εκμετάλλευσης και ασφάλειας, από τον Κανονισμό Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών, το περιεχόμενο και ο τρόπος έγκρισης του οποίου ορίζονται σε αυτό το άρθρο.

Στο άρθρο 163 ορίζεται η υποχρέωση επιτόπιας διεύθυνσης των εκμεταλλεύσεων ορυκτών υλών από μηχανικό μεταλλείων με κριτήριο τον αριθμό

των απασχολούμενων εργατοτεχνιτών ή την ισχύ του χρησιμοποιούμενου μηχανικού εξοπλισμού.

3.2. Ο Ν. 669/1977 «Περί εκμεταλλεύσεως λατομείων»

Με το Νόμο αυτό ορίζονται τα θέματα εκμετάλλευσης λατομείων βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων. Ως βασικά σημεία του Νόμου αυτού αναφέρονται:

- α) Η δυνατότητα εκμετάλλευσης των λατομείων μόνον ύστερα από άδεια εκμετάλλευσης.
- β) Η διάρκεια των μισθώσεων ορίζεται σε 15-25 χρόνια με δυνατότητα παράτασης υπό προϋποθέσεις για 15 ακόμη χρόνια.
- γ) Καθορισμός ανωτάτων ορίων παγίου και αναλογικού μισθώματος.
- δ) Η δυνατότητα διενέργειας ερευνητικών εργασιών χωρίς άδεια με μόνη τη συναίνεση του ιδιοκτήτη του εδάφους.
- ε) Η υποχρέωση του εκμεταλλευτή για την υποβολή δελτίου κίνησης του λατομείου ή δήλωσης απραξίας αν το λατομείο αργεί.
- στ) Η δυνατότητα εκμίσθωσης των δημόσιων λατομείων με απευθείας σύμβαση ή με πλειοδοτική δημοπρασία, ανάλογα με τις συντρέχουσες προϋποθέσεις, οι λεπτομέρειες των οποίων και η διαδικασία εκμίσθωσης προβλέπεται να κανονίζονται με Π.Δ.
- ζ) Η θέσπιση ειδικού καθεστώτος για τη διαχείριση και την εκμίσθωση των Δημοτικών και Κοινοτικών λατομείων.

3.3. Ο Ν. 1428/84 «Εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών και άλλες διατάξεις»

Ο Νόμος αυτός ρυθμίζει θέματα εκμετάλλευσης λατομείων αδρανών υλικών. Με τη διάταξη του άρθρου 35 οι ακατέργαστες σχιστολιθικές πλάκες υπάγονται στην κατηγορία των μαρμάρων, οπότε για την εκμετάλλευσή τους εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 669/1977.

Ανάμεσα στις διατάξεις του Νόμου αυτού επισημαίνονται:

- α) Ο καθορισμός λατομικών περιοχών στην περιφέρεια κάθε Νομού όπου, κατά κανόνα, επιτρέπεται η εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών.
- β) Η δυνατότητα εκμίσθωσης δημόσιων λατομείων με απευθείας σύμβαση σε επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. του άρθρου 46 του Ν. 1416/84.

- γ) Οι περιπτώσεις στις οποίες, κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών εκτός των λατομικών περιοχών.
- δ) Η δυνατότητα εκμετάλλευσης λατομείων αδρανών υλικών ύστερα από άδεια εκμετάλλευσης που χορηγεί ο Νομάρχης.
- ε) Για τα δημόσια λατομεία η σύμβαση μίσθωσης επέχει και θέση άδειας εκμετάλλευσης.
- στ) Η διάρκεια των αδειών εκμετάλλευσης ορίζεται σε 15 χρόνια που μπορεί να παρατείνεται 5 χρόνια κάθε φορά.
- ζ) Για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης ιδιόκτητων λατομείων ή εκμισθούμενων δημοσίων προβλέπεται η εκπόνηση Τεχνικής Μελέτης καθώς και μελέτη για τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και την αντιμετώπισή τους σύμφωνα με το Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α').
- η) Απαιτείται άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας των μηχανημάτων κατεργασίας των αδρανών υλικών.
- θ) Η υποχρέωση των εκμεταλλευτών ιδιωτικών λατομείων αδρανών υλικών να καταβάλουν ετήσιο ειδικό τέλος που ορίζεται στο 4% της τιμής πώλησης των λατομικών προϊόντων «επ' αυτοκινήτου» στο χώρο του λατομείου υπέρ των Ο.Τ.Α. στην περιοχή των οποίων λειτουργεί το λατομείο.
- ι) Η απόδοση του 40% των αναλογικών μισθωμάτων δημοσίων λατομείων στους Ο.Τ.Α., στην περιφέρεια των οποίων λειτουργούν τα λατομεία, για εκτέλεση έργων.
- ια) Δίνεται η δυνατότητα σε Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. ή φορείς του Δημοσίου να αναλαμβάνουν την επαναλειτουργία λατομείων αδρανών υλικών ή μεταλλείων ή λατομικών ορυκτών (μάρμαρα - βιομηχανικά ορυκτά) όταν διακόπτεται η λειτουργία τους με υπαιτιότητα του εκμεταλλευτή και δημιουργείται ευρύτερο κοινωνικό πρόβλημα εξαιτίας της διακοπής.
- ιβ) Η παραχώρηση δημοσίων λατομείων αδρανών υλικών, που διέκοψαν ή διακόπτουν τη λειτουργία τους οριστικά, στους Ο.Τ.Α. της περιοχής, με σκοπό την αποκατάσταση και αξιοποίηση του τοπίου, κάνοντας χρήση των πόρων από τα αναλογικά μισθώματα και τα ειδικά τέλη.

3.4. Ο Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών (Κ.Μ.Α.Ε.)

Με τον Κ.Μ.Α.Ε. διέπονται, από άποψη ορθολογικής δραστηριότητας, ασφάλειας και προστασίας, οι εργασίες για τον εντοπισμό ή εκμετάλλευση

ή αξιοποίηση ή επεξεργασία των ορυκτών υλών σε κάθε μεταλλευτικό ή λατομικό χώρο.

3.5. Ο Ν. 998/79 «Περί προστασίας δασών κλπ.»

Ο Νόμος αυτός (άρθρα 45 και 57) αφορά τις εκμεταλλεύσεις ορυκτών υλών στο βαθμό που η εξορυκτική δραστηριότητα επιφέρει αναπόφευκτα αλλοιώσεις στο φυσικό περιβάλλον (εκσκαφές, αποθέσεις στείρων υλικών κλπ.).

Οι διατάξεις του Νόμου που αναφέρονται στους εθνικούς δρυμούς, εθνικά πάρκα και άλλους δασικούς χώρους περιορίζουν την εκμετάλλευση ορυκτών απαγορεύοντας οποιαδήποτε δραστηριότητα σε τέτοιους χώρους.

Με την τριμερή Υπ. Απόφαση (183037/5115/19-8-80) των Υπ. Συντονισμού, Γεωργίας και Βιομηχανίας και Ενέργειας που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του Νόμου, έχουν καθοριστεί οι τεχνικές προδιαγραφές μελετών επιπτώσεων και αποκατάστασης του περιβάλλοντος από επεμβάσεις του άρθρου 57 για εκμεταλλεύσεις ορυκτών.

3.6. Π.Δ. 285/1979 «Περί του τρόπου εκμίσθωσης των δημόσιων λατομείων μαρμάρων και βιομηχανικών ορυκτών

Πρόκειται για κανονιστική πράξη που ρυθμίζει λεπτομερειακά την εκμετάλλευση των δημόσιων λατομείων μαρμάρου και βιομηχανικών ορυκτών.

Σημειώνεται ότι δεν προβλέπεται ευνοϊκή μεταχείριση για επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. του άρθρου 46 Ν. 1416/84, όπως συμβαίνει για τα λατομεία αδρανών υλικών, αφού το Π.Δ. είναι προγενέστερο κατά έξι χρόνια του Ν. 1416/84. Ευνοϊκή μεταχείριση για τις επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. και συνεταιρισμών έχει προβλεφθεί στο προσχέδιο νόμου για το μαρμαρικό δυναμικό.

Η εκμίσθωση γίνεται είτε με πλειοδοτική δημοπρασία είτε απευθείας. Πλειοδοτική δημοπρασία διενεργείται όταν:

- α) γινόταν στο λατομείο εκμετάλλευση οποιασδήποτε μορφής, ή
- β) διενεργήθηκαν ερευνητικά έργα από το ΙΓΜΕ.

Με το Π.Δ. αναγνωρίζεται στο Νομάρχη η αποκλειστική αρμοδιότητα για τη διαχείριση και την εκμίσθωση των δημόσιων λατομείων (μαρμάρου και βιομηχανικών ορυκτών).

3.7. Υ.Α. 9371/27/29-6-84 (ΥΕΦΠ) «Εκμίσθωση δημόσιων λατομείων αδρανών υλικών

Πρόκειται για κανονιστική πράξη που η έκδοσή της προβλέπεται από το άρθρο 21 του Ν. 1428/84. Με αυτή ρυθμίζονται όλες οι λεπτομέρειες εκμίσθωσης είτε με πλειοδοτικό διαγωνισμό είτε απευθείας.

Για τις Επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. που ζητούν εκμίσθωση δημόσιου λατομείου ακολουθείται η διαδικασία της απευθείας μίσθωσης.

3.8. Άρθρο 42, Ν. 1416/84 «Αμμοληψίες»

Με το άρθρο αυτό δίνεται η δυνατότητα παραχώρησης, ύστερα από απόφαση του Νομάρχη, του δικαιώματος εκμετάλλευσης χώρων αμμοληψίας, αμμοχαλικών, αμμοχώματος που ανήκουν στο δημόσιο, στους Ο.Τ.Α. που στα όρια της διοικητικής περιφέρειάς τους βρίσκονται οι χώροι αυτοί.

3.9. Ο Ν. 1475/84 «Αξιοποίηση γεωθερμικού δυναμικού»

Ο Νόμος αυτός ορίζει τα θέματα που αφορούν την αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού χωρίς να εφαρμόζονται οι διατάξεις του σε θερμά νερά (νερά με θερμοκρασία μεγαλύτερη των 25°C) που χρησιμοποιούνται για ιαματικούς σκοπούς όσον αφορά την ιαματική τους χρήση (άρθρο 1, παρ. 3 και 4).

Ως βασικά σημεία του νόμου αυτού, που αφορά ιδιαίτερα την Τ.Α. αναφέρονται:

- 1) Καθορίζεται το περιεχόμενο των όρων «γεωθερμικό δυναμικό» και «γεωθερμική ενέργεια» (άρθρο 1 παρ. 1 και 2).
- 2) Η κυριότητα του γεωθερμικού δυναμικού ανήκει στο δημόσιο, όπως και το δικαίωμα εκμετάλλευσης των γεωθερμικών προϊόντων και παραπροϊόντων μετά από κάθε χρήση της γεωθερμικής ενέργειας (άρθρο 2, παρ. 1 και άρθρο 4).
- 3) Το δημόσιο κατέχει το δικαίωμα για την αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση του γεωθερμικού δυναμικού και για την άσκηση του δικαιώματος ισχύουν οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 144 του μεταλλευτικού κώδικα (άρθρο 2, παρ. 1, 2).
- 4) Παρέχεται η δυνατότητα της εκμίσθωσης των δικαιωμάτων του δημοσίου κατά προτεραιότητα και ανεξάρτητα από το χρόνο κατάθεσης της αίτησής τους, σε:

- Φορείς του δημόσιου τομέα (όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παρ. 6 του Ν. 1256/82).
 - Επιχειρήσεις φορέων της Τ.Α. (όπως προβλέπονται στο άρθρο 46 του Ν. 1416/84).
 - Επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα.
 - Γεωργικούς και βιοτεχνικούς συνεταιρισμούς και
 - Έλληνες που εργάζονται στο εξωτερικό και επιθυμούν να αναλάβουν επενδυτικές πρωτοβουλίες για την εκμετάλλευση πηγών γεωθερμικής ενέργειας με κεφάλαιά τους που προέρχονται αποδεδειγμένα από το εξωτερικό.
- 5) Η διάρκεια της μίσθωσης προβλέπεται να ξεπερνά τα 15 χρόνια και να μην υπερβαίνει τα 30 χρόνια (άρθρο 3).
- 6) Τροποποιήθηκαν, όσον αφορά το γεωθερμικό δυναμικό, τα άρθρα 2 και 143 του Μεταλλευτικού Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ/ΛΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΑΔΕΙΕΣ — ΕΚΠΟΝΟΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ)

Για τη σύσταση των μεταλλευτικών/λατομικών Επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α. επιβάλλεται η εκπόνηση οικονομοτεχνικής μελέτης όπως ορίζεται στο άρθρο 46 του Ν. 1416/84.

Για τη λειτουργία της εκμετάλλευσης (επιφανειακής ή υπόγειας) απαιτείται, επιπρόσθετα, μια σειρά από μελέτες και εκθέσεις που επιβάλλονται από τη νομοθεσία για να αποκτηθεί κάποια άδεια ή είναι απαραίτητες για τη λήψη κάποιας επιχειρηματικής απόφασης.

Είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι η εκπόνηση όλων αυτών των μελετών δεν έχει απλά ένα τυπικό χαρακτήρα.

Η φύση της δραστηριότητας είναι τέτοια που απαιτεί τον —από οικονομική και τεχνική άποψη— ορθολογικό σχεδιασμό και προσπάθεια μείωση του επιχειρηματικού κινδύνου που συνδέεται άμεσα με την εκμετάλλευση των ορυκτών.

Η οικονομοτεχνική μελέτη σκοπιμότητας ίδρυσης της μονάδας πρέπει να εκπονείται αφού έχουν αξιολογηθεί τα στοιχεία της λεπτομερούς έρευνας του κοιτάσματος. Έτσι, σε περίπτωση λήψης θετικής επενδυτικής απόφασης θα είναι εξασφαλισμένη μια εύλογη διάρκεια εκμετάλλευσης με τον οικονομικά αποδοτικό και εμπορικά αποδεκτό ρυθμό εξόρυξης.

4.1. Οικονομοτεχνική Μελέτη του Ν. 669/77 (λατομεία μαρμάρου και βιομηχανικών ορυκτών)

Η μελέτη αυτή επιβάλλεται να συνοδεύει μαζί με άλλα δικαιολογητικά την αίτηση προς το Νομόρχη για την απόκτηση της απαιτούμενης άδειας εκμετάλλευσης. Η μελέτη καλύπτει τα ακόλουθα θέματα:

— Θέση και έκταση λατομικού χώρου.

- Ερευνητικές εργασίες που έχουν γίνει και τα σχετικά αποτελέσματα.
- Ανάλυση της τοπογραφίας της περιοχής.
- Γεωλογική μελέτη και κοιτασματολογικά στοιχεία με υπολογισμό του είδους, της ποιότητας και του μεγέθους των αποθεμάτων.
- Προμελέτη για τις οικονομικές δυνατότητες διάθεσης (έρευνα αγοράς, προϋπολογισμός κόστους παραγωγής) και τη διάρθρωση της εκμετάλλευσης.
- Οικονομικά και τεχνικά στοιχεία για τις προγραμματιζόμενες κτιριακές και μηχανολογικές εγκαταστάσεις.
- Επιπτώσεις στο περιβάλλον και μέτρα για την αποκατάστασή του.

Η μελέτη αυτή συντάσσεται και υπογράφεται από γεωλόγο και μηχ. μεταλλείων. Στο σχ. 3, φαίνεται η διαδικασία έγκρισής της.

4.2. Τεχνική μελέτη (άρθρου 4 Κ.Μ.Λ.Ε.)

Η μελέτη αυτή συντάσσεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του άρθρου 97 του Κ.Μ.Λ.Ε. και η υποβολή της στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΒΕΤ είναι απαραίτητη για να λειτουργήσει οποιοδήποτε μεταλλευτικό ή λατομικό έργο. Η τεχνική μελέτη περιλαμβάνει:

- Στοιχεία της επιχείρησης και του λατομικού χώρου.
- Περιγραφή του λατομικού χώρου.
- Έκθεση γεωλογικών και κοιτασματολογικών στοιχείων της περιοχής καθώς και των ερευνητικών εργασιών που έχουν γίνει.
- Υπολογισμό των αποθεμάτων (είδος, κατηγορία, φυσικοχημικές ιδιότητες) καθώς και των απολήψιμων αποθεμάτων ανάλογα με την εφαρμόζομενη μέθοδο εκμετάλλευσης.
- Περιγραφή των προσπελάσεων από το κύριο οδικό δίκτυο στο χώρο εκμετάλλευσης.
- Ειδικές μελέτες για κάθε φάση και είδος εργασίας με πρόβλεψη για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις.
- Τεχνικά και οικονομικά στοιχεία της διάρθρωσης της εκμετάλλευσης και του προγράμματος παραγωγής με περιγραφή των απαιτούμενων κτιριακών εγκαταστάσεων και μηχανολογικού εξοπλισμού, όπως και την ανάλυση του κόστους επένδυσης.
- Οικονομικά στοιχεία για τη διάθεση των προϊόντων (έρευνα αγοράς - δυνατότητες διάθεσης, προϋπολογισμός κόστους λειτουργίας).

Η τεχνική μελέτη υπογράφεται από μηχ. μεταλλείων και προσυπογράφεται από γεωλόγο και δασολόγο ή επιστήμονα ανάλογης ειδικότητας.

4.3. Μελέτη επιπτώσεων στο περιβάλλον και αντιμετώπισής τους

Η μελέτη προβλέπεται από τα άρθρα 45 παρ. 5 και 57 του Ν. 998/79 «περί προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων της χώρας».

Η υποβολή της επιβάλλεται για κάθε μεταλλευτική ή λατομική εργασία (έρευνας ή εκμετάλλευσης) που εντοπίζεται μέσα σε δάσος ή δασική έκταση.

Οι προδιαγραφές της έχουν καθοριστεί με την τριύπουργική απόφαση 183037/5115/ΦΕΚ 820 τ. Β' /28.8.80 και η έγκρισή της ακολουθεί τη διαδικασία που περιγράφεται στην Υ.Α. 182081/4842/80 του Υπ. Γεωργίας.

Στο σχήμα 4 αποδίδεται σε διάγραμμα η διαδικασία έγκρισης.

4.4. Άδειες εγκαταστάσεων

Για την κατασκευή ηλεκτρικών και μηχανικών εγκαταστάσεων απαιτούνται ειδικές άδειες που προβλέπονται στα άρθρα 26 και 44 του Κ.Μ.Λ.Ε. Ανάμεσα στα στοιχεία που υποβάλλονται από τον εκμεταλλευτή σύμφωνα με το άρθρο 99 του Κ.Μ.Λ.Ε., για το σκοπό αυτό, προβλέπεται η υποβολή σχετικής οικονομοτεχνικής μελέτης σύμφωνα με προδιαγραφές που αναφέρονται στο ίδιο άρθρο.

Ανάλογα ισχύουν για την κατασκευή αποθηκών εκρηκτικών υλών και καψυλίων (άρθρα 49 και 101 του ΚΜΛΕ).

Στο σχ. 5 δίνονται σε διάγραμμα οι διαδικασίες για τη χορήγηση άδειας κατασκευής ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Από τη στιγμή που κρίνεται σκόπιμη η διερεύνηση των δυνατοτήτων αξιοποίησης ενός ορυκτού μέχρι τη δημιουργία της επιχείρησης απαιτούνται χρήματα για την κάλυψη εξόδων που αφορούν το κόστος ερευνητικών εργασιών (αν δεν έχουν γίνει προηγούμενα), μελέτες που προβλέπονται από τη νομοθεσία και είναι απαραίτητες για τη λήψη της τελικής απόφασης.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αναπτυξιακός νόμος 1262/82 αποτελεί το βασικό μηχανισμό για την προώθηση της επένδυσης, είναι αναγκαία η εξεύρεση των χρημάτων για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής των Ο.Τ.Α. στο ύψος του προϋπολογιζόμενου κόστους επένδυσης.

5.1. Η χρηματοδότηση των ερευνητικών εργασιών/μελετών

Όσον αφορά τα δημόσια μεταλλεία/λατομεία οι ερευνητικές εργασίες γίνονται από το ΙΓΜΕ και η εκμίσθωσή τους ακολουθεί την ολοκλήρωση των ερευνητικών έργων.

Για τα λατομεία που ανήκουν στους Ο.Τ.Α. υπάρχει η δυνατότητα ανάθεσης στο ΙΓΜΕ των απαραίτητων ερευνητικών εργασιών και μελετών για τη διερεύνηση των δυνατοτήτων αξιοποίησης των ορυκτών. Οι δαπάνες αυτές μπορούν να καλυφθούν και από το Νομαρχιακό Ταμείο.

Η οικονομοτεχνική μελέτη που αποτελεί προϋπόθεση για τη σύσταση της επιχείρησης αλλά και την υπαγωγή της επένδυσης στο Ν. 1262/82 μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το Υπ. Εσωτερικών με έκτακτη οικονομική ενίσχυση προς τους Ο.Τ.Α. γι' αυτό το σκοπό.

Οι υπόλοιπες μελέτες που απαιτούνται για τη λήψη αδειών επέμβασης στο χώρο (Ν. 998/79), αδειών εκμετάλλευσης (Ν. 669/77 και άρθρο 4 ΚΜΛΕ) και αδειών κατασκευής εγκαταστάσεων επιβαρύνουν, κατά κανόνα, τον επενδυτή Ο.Τ.Α.

5.2. Η ίδια συμμετοχή

Ως ίδια συμμετοχή μπορεί να θεωρηθεί ο λατομικός χώρος εφ' όσον ανήκει κατά κυριότητα στον Ο.Τ.Α. Η αξία του προσδιορίζεται με βάση απόφαση της γνωμοδοτικής επιτροπής του άρθρου 9 του Ν. 2190/20 ή βεβαίωση της αρμόδιας Οικονομικής Εφορίας. Ας σημειωθεί ότι η αξία του υπολογίζεται συνήθως ως οικοπέδου και όχι ως ορυκτού πόρου.

Πέρα από τους ίδιους πόρους των Ο.Τ.Α. και προκειμένου να καλυφθεί η ίδια συμμετοχή τους σε επιχειρήσεις που συνιστούν προβλέπεται η χορήγηση πιστώσεων μέχρι το 3% του ετήσιου ορίου πληρωμών του Νομαρχιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Οι Ο.Τ.Α. μπορούν, επίσης, να ζητήσουν έκτακτη οικονομική ενίσχυση από το Υπ. Εσωτερικών για να καλύψουν το ποσό της απαιτούμενης ελάχιστης ίδιας συμμετοχής στο συνολικό κόστος της επένδυσης.

5.3. Η επιχορήγηση του Ν. 1262/82

Οι Λατομικές επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. (αμιγείς, δημοσυνεταιριστικές, λαϊκής βάσης, Α.Ε. με ιδιώτες, συνεταιρισμούς ή/και το δημόσιο) επιχορηγούνται με 15 επιπλέον ποσοστιαίες μονάδες από ότι οι ιδιωτικές επενδύσεις, με ποσοστά που διαμορφώνονται ανάλογα με την περιοχή και τα λοιπά κριτήρια του αναπτυξιακού νόμου.

Στις περιπτώσεις των επιχειρήσεων με φορείς του δημοσίου ή ιδιώτες δίνεται μέρος των 15 μονάδων ανάλογο της συμμετοχής των Ο.Τ.Α. και των συνεταιρισμών, αθροιστικά, στο μετοχικό κεφάλαιο.

Οι επενδύσεις που δεν ξεπερνούν τα 40.000.000 δρχ. (χωρίς να υπολογίζεται η αξία του οικοπέδου) εξετάζονται από τον ΕΟΜΜΕΧ που αναλαμβάνει και την εκπόνηση της οικονομοτεχνικής μελέτης.

5.4. Δανειοδότηση επένδυσης

Το υπόλοιπο του κόστους επένδυσης καλύπτεται από μακροπρόθεσμα δάνεια. Το Τ.Π.Δ. αποτελεί τον κύριο πιστωτικό οργανισμό για τις Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. προσφέροντας χαμηλότερο επιτόκιο (σήμερα 17%) για χρηματοδότηση των επενδύσεών τους.

Και άλλοι πιστωτικοί οργανισμοί, όπως η ΕΤΒΑ, προσφέρονται για το σκοπό αυτό.

5.5. Το κεφάλαιο κίνησης

Πολλές φορές είναι απαραίτητη η διενέργεια δοκιμαστικής εκμετάλλευσης (κατά τη διάρκεια ανάπτυξης ή αμέσως μετά) ώστε να αποκτηθούν συμπληρωματικά στοιχεία για το κοίτασμα. Αυτό συμβαίνει συχνά σε περιπτώσεις υπόγειων μεταλλείων και λατομείων μαρμάρου ή βιομηχανικών ορυκτών.

Ιδιαίτερα για το μάρμαρο είναι απαραίτητο να εξορυχθούν κάποιοι όγκοι που θα σταλούν σε σχιστήριο για να διαπιστωθεί η υγεία και η απόδοση κοπής, η επιδεκτικότητα λείανσης και στίλβωσης από την εκσκαφή που διανοίγεται.

Τέτοιου είδους δαπάνες όπως και αυτές που κατά κανόνα θα χρειαστεί να γίνουν για την προώθηση των προϊόντων στην αγορά και τη δημιουργία αποθέματος έτοιμων προϊόντων πρέπει να προβλέπονται ως κεφάλαια κίνησης και να προϋπολογίζονται ρεαλιστικά παράλληλα με τον προϋπολογισμό του κόστους επένδυσης.

Τα κεφάλαια κίνησης καλύπτονται με βραχυπρόθεσμα δάνεια από εμπορικές τράπεζες ή το Τ.Π.Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Η δημιουργία μεταλλευτικής/λατομικής επιχείρησης απαιτεί υψηλό βαθμό τεχνικής και οργανωτικής υποστήριξης που επιβάλλεται από τη φύση του έργου της.

Η αντιμετώπιση θεμάτων έρευνας (γεωλογική, κοιτασματολογική, ορυκτολογική και χημική ανάλυση, εργαστηριακές δοκιμές προσδιορισμού φυσικομηχανικών ιδιοτήτων κλπ.), εμπορευσιμότητας και διάθεσης των προϊόντων (έρευνα αγοράς, ποιότητα και αποθέματα, απόδοση σε δοκιμαστική επεξεργασία κλπ.), ορθολογικού σχεδιασμού της εκμετάλλευσης και κατάρτισης προγραμμάτων παραγωγής, καθώς και η λήψη μέτρων για ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή και καθοδήγηση από τεχνικούς με τις κατάλληλες γνώσεις και εμπειρία.

6.1. Στελέχωση - Διεύθυνση

Η μεταλλευτική/λατομική δραστηριότητα λόγω της εξειδικευμένης φύσης των εργασιών και των κινδύνων που περικλείουν απαιτεί κατάλληλα καταρτισμένο εργατοτεχνικό προσωπικό. Με τον ΚΜΛΕ επιβάλλεται, οι εργασίες που απαιτούν ειδικευση (εργοδηγοί, επιστάτες, γομωτές-πυροδότες, ξεσκαρωτές, υποστηρικτές, χειριστές διατρητικού εξοπλισμού, χειριστές σπαστηροτριβείων κλπ.) να γίνονται από προσωπικό που κατέχει την αντίστοιχη ειδική άδεια.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να αποδίδεται στην οργανωτική διάρθρωση της επιχείρησης για την ορθολογικότερη και ασφαλέστερη εκτέλεση των μεταλλευτικών/λατομικών εργασιών και τη λειτουργία της επιχείρησης γενικότερα.

Οι μεταλλευτικές/λατομικές εργασίες πρέπει να επιβλέπονται από μηχ. μεταλλείων (άρθρο 163 Μεταλ. Κώδικα, άρθρο 14 Ν. 1428/84 και άρθρο 16 ΚΜΛΕ). Η συμβολή του επιβλέποντα στην ορθολογική και ασφαλή λειτουργία του μεταλλείου/λατομείου και στην επίτευξη στόχων υψηλής παραγωγικότητας με παράλληλη συμπίεση του κόστους παραγωγής, είναι ου-

σιαστική και αποφασιστικής σημασίας για το μέλλον της επιχείρησης. Η παρακολούθηση των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων του κλάδου αποτελεί βασική προϋπόθεση της μελλοντικής βιωσιμότητας των μονάδων. Ο επιβλέπων μηχανικός έχοντας τις απαραίτητες γνώσεις και εξειδίκευση μπορεί να δίνει έγκαιρα τις σωστές κατευθύνσεις για την ανανέωση του εξοπλισμού ή αλλαγή των μεθόδων εξόρυξης-επεξεργασίας.

Ο χαρακτήρας της επίβλεψης (μόνιμη ή περιοδική) έχει καθοριστεί με κριτήρια τη φύση της εκμετάλλευσης (υπόγεια ή επιφανειακή), τον αριθμό του απασχολούμενου εργατοτεχνικού προσωπικού και τη συνολική εγκατεστημένη ισχύ του μηχανικού εξοπλισμού.

Οι υπόγειες εκμεταλλεύσεις πρέπει να επιβλέπονται μόνιμα από μηχανικό μεταλλείων.

Οι επιφανειακές εκμεταλλεύσεις επιβλέπονται περιοδικά ή μόνιμα ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων σε αυτές. Μόνιμη επίβλεψη για τα λατομεία αδρανών υλικών απαιτείται όταν ο αριθμός των εργαζομένων σε αυτά ξεπερνά τα 20 άτομα, ενώ για τα λατομεία μαρμάρου και βιομηχανικών ορυκτών όταν ξεπερνά τα 30 άτομα.

Επίβλεψη απαιτείται και για τη λειτουργία των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων από τεχνικό που έχει την ανάλογη άδεια και εμπειρία.

Η εξασφάλιση οικονομικής λειτουργίας και ασφαλών συνθηκών εργασίας στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας των ορυκτών είναι σημαντικός παράγοντας για την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία όλης της παραγωγικής διαδικασίας.

6.2. Φορείς αρχικής και διαρκούς υποστήριξης

Οι ενδιαφερόμενοι Ο.Τ.Α. για τη σύσταση επιχειρήσεων στον τομέα του ορυκτού πλούτου αναπόφευκτα έχουν ανάγκη οργανωτικής και τεχνικής υποστήριξης.

Η υποστήριξη αυτή μπορεί να αναφέρεται στο στάδιο των διαδικασιών λήψης επενδυτικής απόφασης για την κατασκευή των έργων και για την ολοκλήρωση της δομής της επιχείρησης (αρχική υποστήριξη) ή να παρέχεται υπό μορφήν τεχνικών ή άλλων συμβουλών και υπηρεσιών κατά τη διάρκεια λειτουργίας της επιχείρησης (διαρκής υποστήριξη).

6.2.1. Η Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.)

Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. έχοντας στόχο την τεχνική υποστήριξη των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών της Τ.Α. έχει αναπτύξει πλήθος δραστηριοτήτων που μπορεί να αξιοποιηθούν από τους Ο.Τ.Α. στην προσπάθειά τους να υλοποιήσουν παραγωγικές επενδύσεις στον τομέα του ορυκτού πλούτου. Ανάμεσα σε αυτές τις δραστηριότητες ειδικά αναφέρονται:

- α) Η εκπόνηση κλαδικών ή γενικών μελετών που ενδιαφέρουν άμεσα τον υποψήφιο επενδυτή Ο.Τ.Α. (π.χ. Κλαδική μελέτη λατομείων αδρανών υλικών, πρότυπες μελέτες οργάνωσης-λειτουργίας σύγχρονων λατομικών μονάδων κλπ.).
- β) Η ανάληψη εκπόνησης τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων (Τ.Α.Π.) μέσα από τα οποία πηγάζει πολλές φορές η δυνατότητα αξιοποίησης κάποιου ορυκτού πόρου με τη σύσταση Επιχείρησης Ο.Τ.Α.
- γ) Η εκτέλεση προγραμμάτων κατάρτισης συμβούλων τοπικής ανάπτυξης με προοπτική την απασχόλησή τους στα γραφεία των Τοπικών Ενώσεων Δήμων και Κοινοτήτων κάθε Νομού και με καθοριστικό ρόλο στην υποστήριξη και προώθηση επενδυτικών πρωτοβουλιών στην περιφέρεια.
- δ) Η εκπόνηση ή επίβλεψη εκπόνησης οικονομοτεχνικών μελετών σκοπιμότητας αλλά και των υπόλοιπων μελετών που απαιτούνται για τη λήψη αδειών εκμετάλλευσης.
- ε) Η παροχή νομικών ή άλλων συμβουλών τεχνικής-οργανωτικής φύσης κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης.
- στ) Η εκτέλεση προγραμμάτων επιμόρφωσης των διευθυντικών στελεχών των επιχειρήσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΟΚ.
- ζ) Η διαρκής συμβουλευτική υποστήριξη κατά τη διάρκεια λειτουργίας της επιχείρησης με επισκέψεις στις μονάδες.

6.2.2. Το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ)

Το ΙΓΜΕ είναι ο κρατικός φορέας με αντικείμενο την έρευνα του ορυκτού πλούτου της χώρας. Με τα 6 παραρτήματα που διαθέτει καλύπτει όλη την Ελλάδα και διεξάγει γεωλογικές και μεταλλευτικές εργασίες για λογαριασμό του δημοσίου ή και για τρίτους με αμοιβή. Το ΙΓΜΕ έχει τις δυνατότητες να συμβάλει:

- α) Στην εκτέλεση ερευνητικών εργασιών για μάρμαρα ή βιομηχανικά ορυκτά που εντοπίζονται σε δημοτικές ή κοινοτικές εκτάσεις εφ' όσον αυτό ζητηθεί από τον Ο.Τ.Α.
- β) Στην εκπόνηση μελετών-εκθέσεων (γεωλογικών, κοιτασματολογικών, ορυκτολογικών, εμπλουτισμού κλπ.) για το κοίτασμα.
- γ) Στην εκπόνηση μελετών για τη διερεύνηση των δυνατοτήτων αξιοποίησης του κοιτάσματος.
- δ) Στην εκπόνηση μελετών έρευνας αγοράς για τα προϊόντα των ορυκτών.

Επίσης το ΙΓΜΕ διαθέτει εργαστήρια όπου μπορεί να γίνουν ορυκτολογικές ή χημικές αναλύσεις και δοκιμές θραύσης-λειοτριβήσης δειγμάτων από το κοίτασμα.

Ιδιαίτερα όσον αφορά τον κλάδο του μαρμάρου, σύμφωνα με ανακοίνωση του ΙΓΜΕ στη 13η ΜΑΡΜΙΝ '88 (Ελληνική διεθνής έκθεση μαρμάρων και εξοπλισμού), εκτιμάται ότι το κόστος της έρευνας ενός μαρμαροφόρου κοιτάσματος για μια έκταση περίπου 100 στρεμμάτων που θα περιλαμβάνει και την ενδεχόμενη εκτέλεση τριών (3) ερευνητικών γεωτρήσεων, βάθους 30-40 μ. η κάθε μία, δεν ξεπερνάει τα 2.000.000 δρχ., ποσό που αντιπροσωπεύει το 3-4% της συνολικής επένδυσης μιας ορθολογικής εκμετάλλευσης μαρμάρου.

Τα στοιχεία της επιστημονικής έρευνας που θεωρούνται απαραίτητα για την πλήρη αξιολόγηση-αξιοποίηση ενός μαρμαροφόρου κοιτάσματος, σύμφωνα και με το ΙΓΜΕ, είναι:

- α) *Εξέταση του μορφολογικού αναγλύφου.*
(Διερεύνηση δυνατοτήτων διάνοιξης οδών προσπέλασης με μικρό κόστος)
- β) *Γεωλογική και κοιτασματολογική χαρτογράφηση σε κλίμακα 1:5000 ή 1:2000.*
- γ) *Μακροτεκτονική και μεσοσκοπική τεκτονική μελέτη.*
(Ρήγματα, επιπεύσεις, λεπίώσεις, πτυχές και διευθύνσεις ρηγμάτων, διακλάσεων μαρμαροφόρου περιοχής).
- δ) *Μικροσκοπική εξέταση δειγμάτων.*
- ε) *Προσδιορισμό χημικής σύνθεσης του μαρμάρου.*
- στ) *Δοκιμές τεχνικής καταλληλότητας.*
(Προσδιορισμός φυσικομηχανικών ιδιοτήτων και χαρακτηριστικών μαρμάρου).
- ζ) *Εξασφάλιση χώρων απόρριψης των μπαζών.*
- η) *Υπολογισμό των απολήψιμων αποθεμάτων.*
- θ) *Καθορισμός του είδους, της ποιότητας και της εμπορικής αξίας του μαρμάρου.*

Το ΙΓΜΕ είναι σε θέση να πραγματοποιεί το μεγαλύτερο μέρος από τις αναφερόμενες εργασίες έναντι αμοιβής. Δεν αναλαμβάνει, όμως, εργασίες όπως: εξασφάλιση χώρου απόρριψης μπαζών, διαμόρφωση πλατειών, σύνδεση με δίκτυο ΔΕΗ κλπ.

Η έρευνα που έχει τη δυνατότητα να διεξαγάγει το ΙΓΜΕ μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων (Νομαρχιακό Ταμείο) και είναι σκόπιμο να επιδιώκεται η συνδρομή του στα πλαίσια των Προγραμματικών Συμβάσεων (άρθρο 11, Ν. 1416/84). Σημειώνεται ότι οι Ο.Τ.Α. απολαμβάνουν ειδικής μεταχείρισης στην κοστολόγηση των εργασιών (παρέχεται έκπτωση από τις τιμές των προβλεπόμενων κοστολογίων για έργα του ΙΓΜΕ προς τρίτους). Επίσης, διευκρινίζεται ότι το ΙΓΜΕ δεν επιτρέπεται να εκπνεί τις μελέτες για την έκδοση αδειών που επιβάλλει η νομοθεσία στις λατομικές/μεταλλευτικές επιχειρήσεις (σχετικά ο Ν. 272/76, «περί ιδρύσεως Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ)»).

6.2.3. Ο Ελληνικός Οργανισμός

Μικρομεσαίων Μεταποιητικών Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας (EOMMEX)

Ο EOMMEX (με βάση το νόμο 1262/82) εξετάζει επενδύσεις συνολικού ύψους 40 εκατ. δρχ. (χωρίς την αξία του οικοπέδου) στις οποίες περιλαμβάνονται οι μονάδες εξόρυξης και επεξεργασίας αδρανών υλικών μαρμάρου και βιομηχανικών ορυκτών.

Οι εξεταζόμενες επενδύσεις αφορούν ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμό ή μετεγκατάσταση.

Ο EOMMEX, στα πλαίσια αυτά, αναλαμβάνει υποχρεώσεις όπως:

- α) χρηματική ενίσχυση
- β) εκπόνηση οικονομοτεχνικών μελετών σκοπιμότητας και έρευνα αγοράς
- γ) χορήγηση δανείου ύστερα από αξιολόγηση της αίτησης από τον EOMMEX και εγκριτική απόφαση του προέδρου του.

Επίσης στο πρόγραμμα του EOMMEX για μηχανογράφηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων μπορεί να ενταχθούν όσες μεταλλευτικές/λατομικές επιχειρήσεις απασχολούν σε μόνιμη βάση πάνω από 5 άτομα και πληρούν πρόσθετους ειδικούς όρους που θέτει το πρόγραμμα.

Το ποσοστό επιχορήγησης του EOMMEX για τον επιχορηγούμενο εξοπλισμό (προμήθεια και εγκατάσταση) φτάνει μέχρι το 50% του ύψους ενός

αντιπροσωπευτικού ποσού που καθορίζει ο ΕΟΜΜΕΧ. Προβλέπεται ακόμα επιχορήγηση του λογισμικού (SOFTWARE) στο κόστος του οποίου συμπεριλαμβάνεται η εκπαίδευση των στελεχών της επιχορηγούμενης επιχείρησης.

Η ίδια συμμετοχή της επιχορηγούμενης επιχείρησης πρέπει να είναι τουλάχιστον 30% του συνολικού ποσού του εξοπλισμού, των προγραμμάτων και της εκπαίδευσης.

6.2.4. Άλλοι φορείς

Συνοπτικά αναφέρονται οι ακόλουθοι φορείς που μπορούν να προσφέρουν χρήσιμες υπηρεσίες σε μεταλλευτικές/λατομικές επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.:

α) Γενική Εταιρεία Μελετών, Ερευνών και Εκμεταλλεύσεων Α.Ε. (ΓΕΜΕΕ)

Η ΓΕΜΕΕ είναι θυγατρική της ΕΤΒΑ και αποτελεί εξειδικευμένο φορέα υλοποίησης μεταλλευτικών ερευνητικών εργασιών ή μεταλλευτικών έργων (διάνοιξη στοών, σπράγγων κλπ.) και εκπονεί οικονομοτεχνικές προμελέτες ή κατασκευαστικές μελέτες μεταλλείων και εγκαταστάσεων επεξεργασιών ορυκτών υλών. Μπορεί να συμβάλει στην αξιοποίηση μικρών λιγνιτορυχείων τοπικής σημασίας, τομέας όπου έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα (συμμετοχή στην εκπόνηση τεχνικής μελέτης λιγνιτορυχείου «Χαροκόπος» της Δημοσυνεταιριστικής ΚΟΙΣΣΕΛΙΚ, εκπόνηση οικονομοτεχνικής προμελέτης και τεχνικής μελέτης για την αξιοποίηση λιγνιτικού κοιτάσματος Καλαβρύτων Αχαΐας). Επίσης να συμβάλει στην αξιοποίηση λατομείων μαρμάρου και βιομηχανικών ορυκτών.

β) Οργανισμός Προώθησης Εξαγωγών (Ο.Π.Ε.)

Ο Ο.Π.Ε. μπορεί να παράσχει ενημέρωση και υποστήριξη στις εξαγωγικές δραστηριότητες λατομικών επιχειρήσεων μαρμάρου και βιομηχανικών ορυκτών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. **Buck, W.K.**, "Mineral Economics: Its Definition and Application", Mineral Bulletin MR 127, Department of Energy, Mines and Resources, Ottawa 1972, 10pp.
2. «**Οι Επιχειρήσεις των ΟΤΑ**», έκδοση Υπ. Εσωτερικών-Ε.Ε.Τ.Α.Α., Αθήνα Ιούνιος 1987 (σειρά Α40).
3. **Δρογκάρη Γ.**, «Προκαταρκτική προμελέτη για την αξιοποίηση μικρών λιγνιτικών κοιτασμάτων», ΚΕΠΕ, Αθήνα 1985.
4. **Μαΐστρου Π., Κωνσταντακόπουλου Κ.**, «Τοπική Αυτοδιοίκηση και Ορυκτός Πλούτος», εισήγηση στο 2ο Συνέδριο για τον Ελληνικό Ορυκτό Πλούτο, έκδοση ΤΕΕ, Αθήνα 1987.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

5. **Πενταράκη Ελ.**, «Θεσμικό πλαίσιο-Νομοθεσία», εισήγηση στο επιμορφωτικό σεμινάριο του Παν. Συλλ. Μηχ. Μεταλλείων-Μεταλλουργών Μηχ. με θέμα: «Σύγχρονες τεχνολογίες στα μάρμαρα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

6. **Σ.Μ.Ε. (Δασκαλάκης Κ., Κωστόπουλος Κ., Ευαγγέλου Ι., Βέλεγκας Σ.)**, «Οι επιπτώσεις των διαδικασιών και απαιτούμενων εγκρίσεων στη μεταλλευτική δραστηριότητα», εισήγηση στο 2ο Συνέδριο για τον Ελληνικό Ορυκτό Πλούτο, έκδοση ΤΕΕ, Αθήνα 1987.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

7. **Περιοδικό Ελληνικό Μάρμαρο**, τεύχος 68Α, Μάιος 1988. (Ειδική ετήσια έκδοση - αφιέρωμα MARMIN '88).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ Τ.Α. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΡΥΚΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ (Αδρανή Υλικά)

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΝΟΜΟΣ	Ο.Τ.Α.	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΗΜ/ΝΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΣΤΑΔΙΟ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΗΜ. ΠΡΟΒΛ.	ΥΨΟΣ ΕΠ.	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΕΝΔΥΣΗΣ × 10 ⁶ ΔΡΧ. ΙΔ.ΣΥΜ. Ν. 1262	ΔΑΝΕΙΑ		
1.	Δημοτική Επιχείρηση Αδρανών Υλικών Κοινότητας Νυμφασίας	Αρκαδίας	Κ. Νυμφασίας	Αμιγής Κοιν.	/88	Λειτουργεί	6	6	65	9.8	27.9	27.3 (ΤΠΔ)
2.	Δημοτική Επιχ. Ασφαλτομίγματος	Γρεβενών	Δ. Γρεβενών	Αμιγής Δημ.	17/10/86	Κατασκ.	1	8	97	14.5	32	50.5 (ΤΠΔ)
3.	Διαδημοτική Επιχ. Αδρανών Υλικών Κω	Δωδ/νήσου	Δ. Κω και Κοινότητες	Αμιγής Διαδημ.	23/4/85	Λειτουργεί	19	19	107	30	40.2	36.8 (ΤΠΔ)
4.	Δημοτική Επιχ. Έργων Δήμου Αλεξανδρούπολης	Έβρου	Δ. Αλεξ/πολης	Αμιγής Δημοτ.	1/1/85	Λειτουργεί	42	42	154.45	18.05	63.6	72.8 (Τρ.)
5.	Επιχείρηση Αδρανών Υλικών Μαυροχωρίου	Καστοριάς	Κ. Μαυροχωρίου	Αμιγής Κοιν.	17/4/86	Κατασκ.	1	10	81	8.1	33.6	39.3 (ΤΠΔ)
6.	Δημοτική Επιχείρηση Αδρανών Υλικών και Ασφαλτομίγματος	Κιλκίς	Δ. Κιλκίς	Αμιγής Δημοτ.	17/4/86	Κατασκ. Αρχικές	1	15	135	13.5	54	67.5 (ΤΠΔ)
7.	Δημοτική Επιχείρηση Αμμοχάλικου Ασφαλτ. Λιτοχώρου	Περίας	Δ. Λιτοχώρου	Αμιγής Δημοτ.	26/10/84	Λειτουργεί	9	9	82.5	12.4	33	37.1 (ΤΠΔ)
8.	Κοινοτική Επιχείρηση Αδρανών Υλικών «Ο ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΣ»	Ρεθύμνης	Κ. Περάματος	Αμιγής Κοιν.	19/7/85	Κατασκ.	1	12	57.8	8.7	23.3	25.8 (ΤΠΔ)
9.	Κοινοτική Επιχείρηση Αδρανών	Χαλκιδικής	Κ.Ν. Τενέδου	Αμιγής Κοιν.	/ /88	—	16	126.3	19.3	50.2	56.8 (ΤΠΔ)	
		ΣΥΝΟΛΑ					80	137	906.05	134.35	357.80	341.10 (ΤΠΔ) 413.9

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ Τ.Α. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΡΥΚΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ (Μάρμαρα - Βιομηχανικά Ορυκτά)

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΝΟΜΟΣ	Ο.Τ.Α.	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΗΜ/ΝΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΣΤΑΔΙΟ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΗΜ. ΠΡΟΒΛ.	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΥΦΟΣ ΕΠ.	ΕΠΕΝΔΥΣΗ × 10 ⁶ ΔΡΧ. ΙΔ.ΣΥΜ. Ν. 1262	ΔΑΝΕΙΑ
1.	Δημοτική Επιχείρηση Εξόρυξης-Κοπής και Επεξεργασίας Μαρμάρου	Ημαθίας	Δ. Βέροιας & Κ. Κουμαριάς	Αμιγής Διαδημ.	22/12/86	Λειτουργεί	12 45	116.6	34 66.6	66 (ΤΠΔ)
2.	Διακοινοτική Επιχείρηση Μάρμαρα Θάσου Α.Ε.	Καβάλας	Κ. Ποταμιάς	Α.Ε.	23/7/84	Λειτουργεί	16 16	103	20 45	38 (ΕΤΒΑ)
ΣΥΝΟΛΑ							28 61	219.60	54 111.60	104

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ Τ.Α. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΡΥΚΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ (Μικρά Λιγνιτορυχεία)

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΝΟΜΟΣ	Ο.Τ.Α.	ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΗΜ/ΝΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΣΤΑΔΙΟ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΗΜ. ΠΡΟΒΛ.	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΥΦΟΣ ΕΠ.	ΕΠΕΝΔΥΣΗ × 10 ⁶ ΔΡΧ. ΙΔ.ΣΥΜ. Ν. 1262	ΔΑΝΕΙΑ
1.	Κοινοτική Συνεταιριστική Α.Ε. Εκμετάλλευσης Λιγνιτών Περιοχής Κόμης (ΚΟΙΣΕΛΙΚ Α.Ε.)	Ευβοίας	Δ. Κόμης & 16 Κοινόν. (20% ΕΤΒΑ)	Α.Ε.	31/5/85	Κατασκ.	32 150	640.02	83.25 350.27	103.25 (ΤΠΔ) 103.25 (ΕΤΒΑ)
2.	Κοινοτική Επιχείρηση Εκμετάλλευσης λιγνίτη Μοσχοποτάμου Πιερίας	Πιερίας	Κ. Μοσχοποτάμου	Αμιγής Κοινον.	12/3/86	Λειτουργεί	1 1	Εργολαβικά		

Πίνακας 4: Μικρά λιγνιτικά πεδία τοπικής σημασίας

Περιοχή	Αποθέματα ($\times 10^6$ τόν.)	Κ.Θ.Δ. (Kcal/kg)	Δυνατές χρήσεις		
			1	2	3
1. Καλάβρυτα	5,8	3.400	+	+	+
2. Πελλάνα Λακωνίας	5	2.600	+	+	+
3. Μεσσηνία (Κορώνη)	;	3.000	+	;	;
4. Ηλεία (Καλλιανά)	;	3.000	+	;	;
5. Αγγελόκαστρο Αιτωλ.	3-7	3.700	+	+	+
6. Κατούνα Αιτωλ/νίας	;	2.600	+	+	-
7. Ελασσόνα	1,6	2.600	+	;	;
8. Αταλάντη Φθιώτιδας	0,1	2.850	+	;	;
9. Μύλοι Φθιώτιδας	0,1	3.000	+	-	-
10. Μέγαρο	0,7	2.300	+	+	+
11. Ιωάννινα	62	700/1.100	-	+	+
12. Πρέβεζα	0,5	3.000	+	+	;
13. Βόρεια Εύβοια	4,5-10	3.000	+	+	+
14. Κύμη Ευβοίας	11	3.100/4.000	+	+	-
15. Κεντρική Εύβοια	4,5-10	3.050	+	+	+
16. Κατερίνη	5	3.900	+	+	+
17. Βεγόρα Αμυνταίου	3(30)	2.500	+	+	+
18. Βεύη Φλώρινας	4(20-42)	3.150	+	+	+
19. Αχλάδα Φλώρινας	2,3(9)	2.750	+	+	+
20. Σέρρες	4,3-6(13-15)	4.050-4.500	+	+	-
21. Δράμα	;	4.250	;	-	-
22. Ορεστιάδα	;	3.600	+	;	;
23. Αλεξανδρούπολη	;	4.900	+	+	+
24. Κομοτηνή	;	3.700	;	-	-
25. Ξάνθη	0,24	7.000	+	-	-
26. Απολακκιά Ρόδου	5	2.350	+	+	+
27. Κάντανος Κρήτης	3	1.700	+	+	+

1. Καύσιμη ύλη +: ναι
 2. Οργανοχημικά λιπάσματα -: όχι
 3. Τηλεθέρμανση :: εξαρτάται από την έκταση των αποθεμάτων για τα οποία δεν υπάρχουν πληροφορίες.

Σημείωση

- α) Η Κατώτερη Θερμογόνος Δύναμη (Κ.Θ.Δ.) αναφέρεται σε δείγμα ως έχει.
 β) Οι αριθμοί μέσα σε παρένθεση στη στήλη των αποθεμάτων δείχνουν πιθανά αποθέματα.

ΠΗΓΗ: Γ. ΔΡΟΓΚΑΡΗ, «Προκαταρκτική προμελέτη για την αξιοποίηση μικρών λιγνιτικών κοιτασμάτων», ΚΕΠΕ 1985.

Πίνακας 5: Ο Ν. 1428/84 - Πινακοποίηση άρθρων

Άρθρο Συνοπτική Περιγραφή Περιεχομένου

- 1 Ορισμοί: αδρανών υλικών, λατομικού χώρου και λατομείου
- 2 Ταύτιση της εδαφικής ιδιοκτησίας με το δικαίωμα εκμετάλλευσης, με δυνατότητα παραχώρησης από τον ιδιοκτήτη. Στις διακατεχόμενες εκτάσεις υπερισχύει το δικαίωμα εκμετάλλευσης του Δημοσίου.
- 3 Καθορισμός των λατομικών περιοχών, συγκρότηση Επιτροπής.
- 4 Χωροταξική κατανομή των λατομικών χώρων στις λατομικές περιοχές, περιγραφή και εκτίμηση της δαπάνης εκτέλεσης έργων υποδομής με εισήγηση μελών της Επιτροπής.
- 5 Τρόπος εκμίσθωσης δημόσιων λατομείων με αρμοδιότητα του Νομάρχη.
- 6 Διάρκεια συμβάσεων μίσθωσης. Υποχρεώσεις μισθωτή, περίπτωση έκπτωσής του.
- 7 Βεβαίωση και διάθεση παγίων και αναλογικών μισθωμάτων. Απόδοση 40% των αναλογικών μισθωμάτων σε Ο.Τ.Α.
- 8 Περιπτώσεις για την κατ' εξαίρεση λειτουργία λατομείων εκτός λατομικών περιοχών.
- 9 Δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης.
- 10 Καθορισμός περιπτώσεων απαγόρευσης εκμίσθωσης ή χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης.
- 11 Προϋποθέσεις και διαδικασία ανάκλησης άδειας εκμετάλλευσης ή μονομερούς λύσης σύμβασης μίσθωσης με απόφαση του Νομάρχη.
- 12 Απαίτηση για λήψη άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας των μηχανημάτων κατεργασίας των αδρανών υλικών.
- 13 Υποχρεώσεις του εκμεταλλευτή και καθορισμός προστίμου για τη μη υποβολή πλήρους δελτίου δραστηριότητας ή δήλωση απραξίας στις τακτές προθεσμίες.
- 14 Υποχρέωση για ανάθεση της επίβλεψης του λατομείου σε μηχανικό μεταλλείων. Κριτήρια για υποχρέωση μόνιμης επίβλεψης. Καθήκοντα και υποχρεώσεις επιβλέποντος.
- 15 Εποπτεία και έλεγχος εκμετάλλευσης. Καθήκοντα Επιθεωρητή Μεταλλείων.
- 16 Κυρώσεις για παράνομη εκμετάλλευση.

Άρθρο Συνοπτική Περιγραφή Περιεχομένου

- 17 Δυνατότητες χρήσης ένδικων μέσων κατά των αποφάσεων του Νομάρχη ή του Επιθεωρητή Μεταλλείων.
- 18 Τρόπος αναπροσαρμογής προστίμων.
- 19 Καταβολή ειδικού τέλους από ιδιόκτητα λατομεία υπέρ Ο.Τ.Α. Τρόπος και βεβαίωση είσπραξης.
- 20 Απαλλοτρίωση ξένης ιδιοκτησίας για την εξυπηρέτηση της λειτουργίας λατομείων αδρανών υλικών.
- 21 Πρόβλεψη για έκδοση κανονιστικών πράξεων λεπτομερειακής ρύθμισης θεμάτων που αφορούν δημόσια λατομεία.
- 22 Δυνατότητα παραχώρησης δημόσιων λατομείων μετά την οριστική διακοπή της λειτουργίας τους στους Ο.Τ.Α. με σκοπό την αποκατάσταση και αξιοποίηση του τοπίου.
- 23 Εκμίσθωση δημοτικών και κοινοτικών λατομείων.
- 24 Δυνατότητα ανάληψης της συνέχισης της εκμετάλλευσης λατομείων ή μεταλλείων που διακόπτουν τη λειτουργία τους από υπαιτιότητα του εκμεταλλευτή από Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. ή φορείς του Δημοσίου.
- 25-28 Ρυθμιστικές διατάξεις.
- 29-34 Μεταβατικές διατάξεις.
- 35 Υπαγωγή των ακατέργαστων σχιστολιθικών πλακών στην κατηγορία των μαρμάρων.
- 36 Καταργούμενες διατάξεις.

Πίνακας 6: Ο Ν. 669/77 - Πινακοποίηση άρθρων

Άρθρο Συνοπτική Περιγραφή Περιεχομένου

- 1 Ορισμός και διάκριση των εννοιών «λατομικά ορυκτά» και «λατομεία».
- 2 Εξειδίκευση των παραπάνω εννοιών.
- 3 Ταύτιση του εδαφικού με το λατομικό δικαίωμα.
- 4 Προϋποθέσεις χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων.
- 5 Δικαιολογητικά για τη χορήγηση της ως άνω αδείας.
- 6 Περιεχόμενο οικονομοτεχνικής μελέτης, άρθρου 5.
- 7 Διαδικασία χορήγησης άδειας εκμετάλλευσης και παραχώρησης ή εισφοράς του δικαιώματος εκμετάλλευσης. Παράταση της διάρκειας ισχύος της ανωτέρω αδείας.
- 8 Γνωστοποίηση από τον εκμεταλλευτή της έναρξης εξορύξεως. Δυνατότητα διατήρησης λατομείων μαρμάρων ως αποθεματικών.
- 9 Προϋποθέσεις εγκατάστασης και λειτουργίας μηχανημάτων καθώς και ανέγερσης κτισμάτων.
- 10 Ερευνητικές εργασίες. Προϋποθέσεις διεξαγωγής και παράτασης της διάρκειας αυτών.
- 11 Ποινές για παράνομη εκμετάλλευση.
- 12 Εποπτεία και έλεγχος εκμετάλλευσης. Καθήκοντα Επιθεωρητή Μεταλλείων.
- 13 Επιβολή μέτρων προς αποτροπή κινδύνων προερχομένων από τη μη ορθολογική εκμετάλλευση των λατομείων.
- 14 Υποχρέωση υποβολής δελτίου δραστηριότητας κάθε λατομείου. Περιεχόμενα δελτίου. Προβλεπόμενες κυρώσεις για καθυστέρηση ή άρνηση υποβολής.
- 15 Ποινές για παραβάσεις όρων της άδειας εκμετάλλευσης ή του ΚΜΛΕ.
- 16 Προϋποθέσεις και διαδικασία ανάκλησης άδειας εκμετάλλευσης.
- 17 Αφορά λατομεία αδρανών υλικών.
- 18 Παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης των λατομείων δια μισθώσεως ή εισφοράς.
- 19 Έκταση του ως άνω δικαιώματος επί υποπροϊόντων και απορριμμάτων.
- 20 Ορισμός ανωτάτων ορίων παγίων και αναλογικών μισθωμάτων.
- 21 Λύση συμβάσεων λατομείων του άρθρου 18 με απόφαση ΥΒΕΤ.

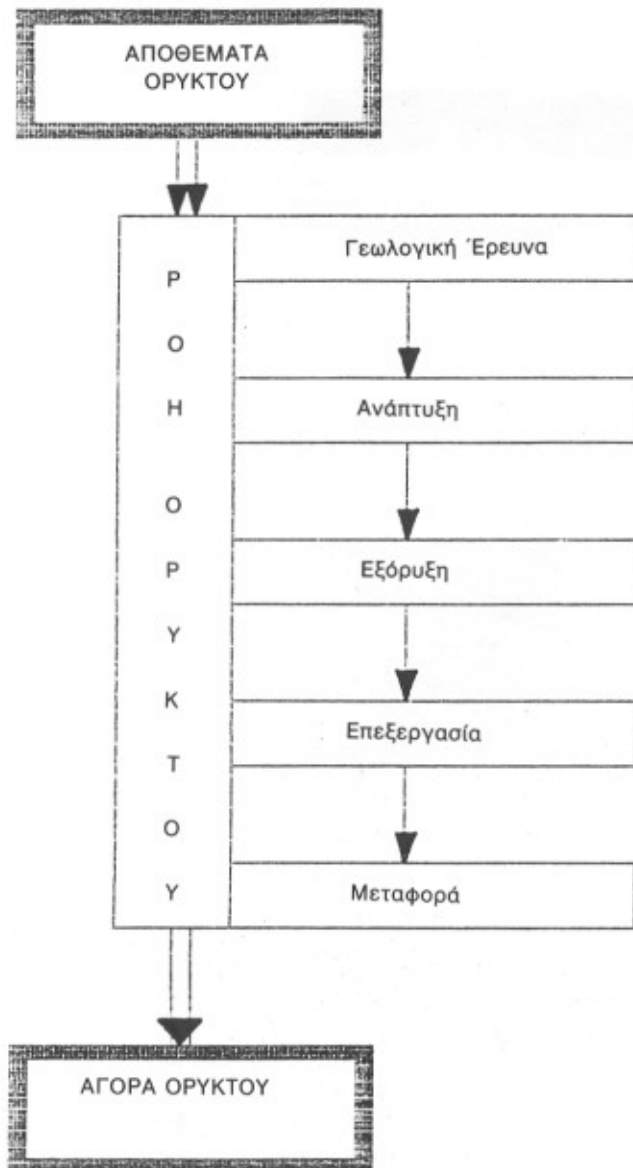
Άρθρο Συνοπτική Περιγραφή Περιεχομένου

- 22 Έκδοση Π.Δ/των για τον τρόπο εκμίσθωσης των δημοσίων λατομείων.
- 23 Διατάξεις ισχύουσες μέχρις ότου εκδοθούν τα ως άνω Π.Δ/τα.
- 24 Εκμίσθωση δημοτικών και κοινοτικών λατομείων.
- 25 Συναίνεση διενέργειας ερευνητικών εργασιών δημοτικών ή κοινοτικών λατομικών εκτάσεων.
- 26 Υποχρέωση εκμεταλλευτή Δημοτικού ή Κοινοτικού Λατομείου για υποβολή πρόσθετων στοιχείων εμπορίας των λατομικών προϊόντων και στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα.
- 27 Προϋποθέσεις ανάκλησης άδειας εκμετάλλευσης δημοτικών και κοινοτικών λατομείων.
- 28 Απευθείας εκμίσθωση δημοτικών και κοινοτικών λατομείων σε Γεωργικούς Βιοτεχνικούς Συνεταιρισμούς.
- 29 Μετακύλιση των δαπανών του Δήμου ή της Κοινότητας για την έκδοση άδειας εκμετάλλευσης στο μισθωτή.
- 30 Αναπροσαρμογή παγίου μισθώματος δημοτικού ή κοινοτικού λατομείου μαρμάρων.
- 31 Η μη υποβολή ή η παράλειψη υποβολής από το μισθωτή τιμολογίων πωλήσεως ή δελτίων αποστολής συνεπάγεται την επιβολή χρηματικής ποινής από τον εκμισθωτή Δήμο ή Κοινότητα.
- 32 Βεβαίωση και είσπραξη ετησίου παγίου θεμιτού μισθώματος δημοτικού ή κοινοτικού λατομείου μαρμάρου.
- 33 Αναλογικό μίσθωμα. Τρόπος βεβαίωσης ή είσπραξης.
- 34 Παράταση μισθώσεων δημοτικών και κοινοτικών λατομείων μαρμάρων.
- 35 Γενίκευση εφαρμογής του νόμου 669/1977 και επί δημοτικών ή κοινοτικών λατομείων μαρμάρων και βιομηχ. ορυκτών για τα οποία ισχύουν ειδικά οι διατάξεις των άρθρων 26-35.
- 36 Δυνατότητα άσκησης ενδίκων μέσων.
- 37-55 Τελικές μεταβατικές διατάξεις.

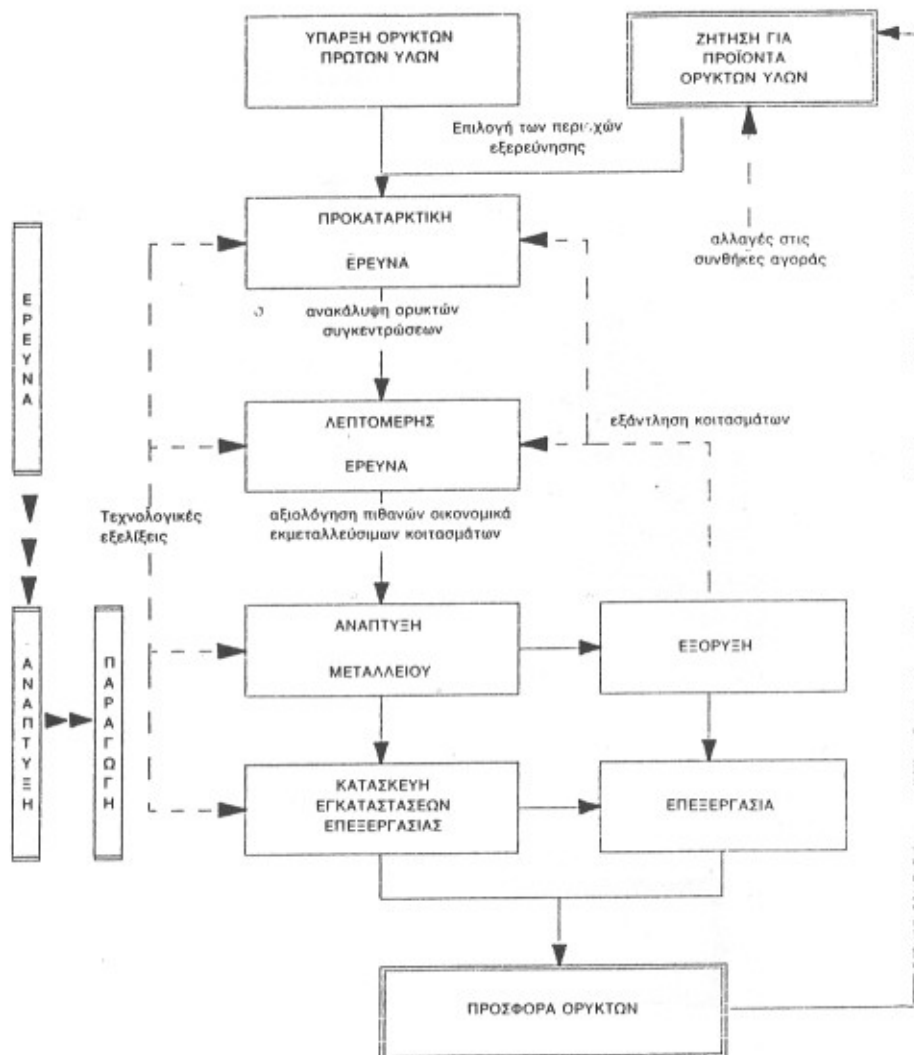
Πίνακας 7: Το Π.Δ. 285/79 - Πινακοποίηση άρθρων

Άρθρο	Συνοπτική Περιγραφή Περιεχομένου
1	Τρόπος εκμίσθωσης δημόσιων λατομείων βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων.
2	Διαπίστωση μη συνδρομής απαγορευτικών λόγων για την εκμίσθωση των ως άνω λατομείων.
3	Εκμίσθωση με πλειοδοτική δημοπρασία
4	Τόπος δημοπρασίας. Όργανο ορισμού της Επιτροπής διεξαγωγής της δημοπρασίας. Έλεγχος νομιμότητας της δημοπρασίας (προθεσμίες κλπ.) πριν από τη διεξαγωγή της.
5	Περιεχόμενο διακήρυξης δημοπρασίας
6	Δημοσίευση διακήρυξης
7	Προϋποθέσεις συμμετοχής στη δημοπρασία. Συναγωνισμός μεταξύ των πλειοδοτών.
8	Σύνταξη πρακτικού δημοπρασίας.
9	Απόφαση περί έγκρισης ή μη του αποτελέσματος της δημοπρασίας. Σύνταξη μισθωτηρίου συμβολαίου.
10	Επανάληψη δημοπρασίας.
11	Προϋποθέσεις εκμίσθωσης με απευθείας σύμβαση.
12	Δικαιολογητικά για την ως άνω εκμίσθωση.
13	Έκδοση νομαρχιακής απόφασης για την έγκριση ή μη της ως άνω μισθώσεως. Καθορισμός ύψους αναλογικού μισθώματος.
14	Προθεσμίες για την υπογραφή της σύμβασης. Συνέπειες μη τήρησής τους. Δικαιώματα 2ου πλειοδότη.
15	Δυνατότητα γνώμης της Επιθεώρησης Μεταλλείων και της Δασικής Υπηρεσίας επί της αρτιότητας της μελέτης αποκατάστασης του περιβάλλοντος.
16	Υπολογισμός, καταβολή και συμψηφισμός αναλογικού μισθώματος. Βεβαίωση παγίου και αναλογικού μισθώματος.
17	Συναίνεση προς διενέργεια ερευνητικών εργασιών.
18	Προϋποθέσεις και διαδικασία εκ νέου μίσθωσης.
19	Διάρκεια, μισθώματα, όροι εκ νέου μίσθωσης.
20	Καταργούμενες διατάξεις.

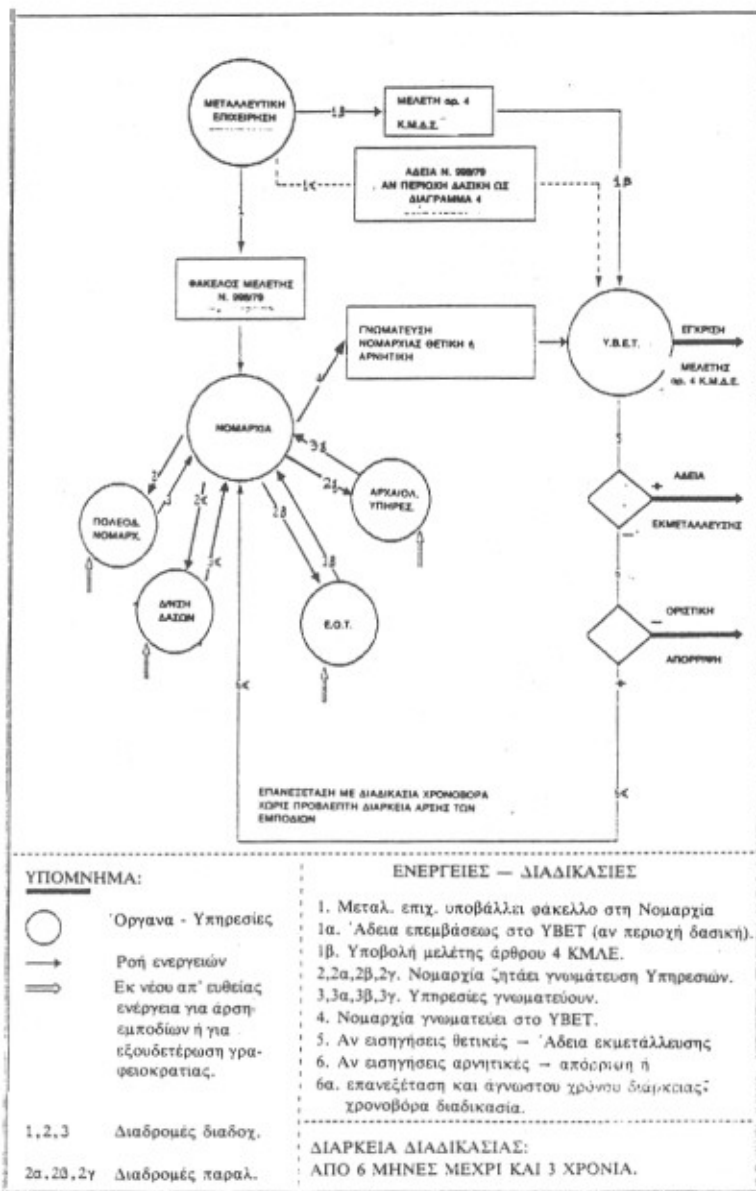
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1: Ο τομέας του Ορυκτού Πλούτου.

Διάγραμμα 2: Η διαδικασία για την εμπορική διάθεση των ορυκτών πρώτων υλών.

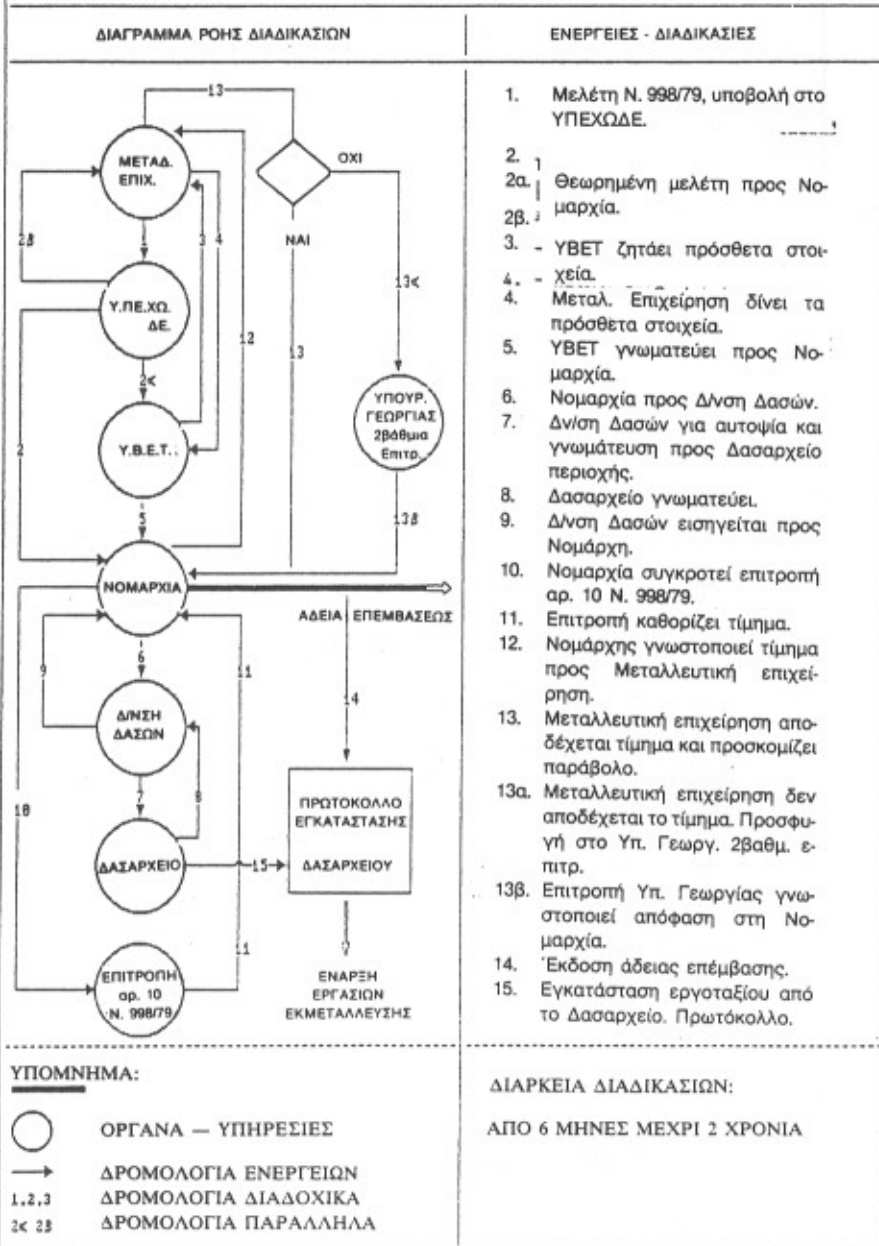

ΠΗΓΗ: ΣΜΕ, «ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΗ ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ», ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΤΟ 2ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΟΡΥΚΤΟ ΠΛΟΥΤΟ, ΤΕΕ, ΑΘΗΝΑ 1987.

Διάγραμμα 3 : Διαδικασία του νόμου 669/79 για την απόκτηση άδειας εκμετάλλευσης λατομείου βιομηχανικών ορυκτών (χωρίς βιομηχανικές εγκαταστάσεις)

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΝΟΜΟΥ 998/79 ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΟΥ ΚΟΙΤΑΣΜΑΤΟΣ
ΣΕ ΔΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1

**ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ - ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΤΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ**

(Επιλογή κυριότερων νόμων - κανονιστικών πράξεων)

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

(Αφορά το σύνολο της μεταλλευτικής/λατομικής δραστηριότητας)

1. **Ν.Δ. 4433/1964**
(ΦΕΚ)
«Περί Μεταλλευτικών Ερευνών του Δημοσίου και άλλων τινών μεταλλευτικών διατάξεων».
2. **Νόμος 273/4.3.1976**
(ΦΕΚ 50Α' /6.3.1976)
(Περί τροποποίησης του Ν.Δ. 4433/1964 "περί Μεταλλευτικών Ερευνών του Δημοσίου και άλλων τινών μεταλλευτικών διατάξεων"».
3. **Ν.Δ. 210/3.10.1973**
(ΦΕΚ 295 Α' /24.10.1973)
«Περί Μεταλλευτικού Κώδικος».
4. **Νόμος 274/4.3.1976**
(ΦΕΚ 50 Α' /6.3.1976)
«Περί τροποποίησης του μεταλλευτικού Κώδικα».
5. **Νόμος 272/4.3.1976**
(ΦΕΚ 50 Α' /6.3.1976)
«Περί ίδρύσεως Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.)».
6. **Π.Δ. 817/3.11.1976**
(ΦΕΚ 294 Α' /9.11.1976)
«Περί των Προγραμμάτων Ερεύνης Ιδιωτικών Μεταλλείων».
7. **Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 11-5η/Φ/17402/12.12.1984**
(ΦΕΚ 931 Β' /31.12.1984)
«Κανονισμός μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών».

8. Νόμος 998/27.12.1979

(ΦΕΚ 289 Α'/29.12.1979)

«Περί προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων της χώρας».
Άρθρο 45 παρ. 5 και άρθρο 57.

9. Τριμερής απόφαση 183037/5115/19.8.1980 (Υπ. Συντονισμού - Υπ. Γεωργίας - Υπ. Βιομηχανίας και Ενέργειας)

(ΦΕΚ 820 Β'/28.8.1980)

«Περί επικυρώσεως τεχνικών προδιαγραφών (μελετών) επιπτώσεων και Αποκαταστάσεως του Περιβάλλοντος από επεμβάσεις του άρθρου 45 παρ. 5 του Ν. 998/1979».

10. Νόμος 1475/7.9.1984

(ΦΕΚ 131 Α'/11.9.1984)

«Αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού».

Α. ΑΔΡΑΝΗ ΥΛΙΚΑ

1. Νόμος 1428/4.11.1984

(ΦΕΚ 43 Α'/11.4.1984)

«Εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών και άλλες διατάξεις».

2. Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 9371/27.6.1984

(ΦΕΚ 436 Β'/29.6.1984)

«Εκμίσθωση δημόσιων λατομείων αδρανών υλικών».

3. Υ.Α. (Υπ.Εσ. & ΥΕΦΠ) 47493/13.9.1984

(ΦΕΚ 686 Β'/21.9.1984)

«Εκμίσθωση δημοτικών και κοινοτικών λατομείων αδρανών υλικών».

4. Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 11-5η/Φ6.1/ΟΙΚ.9468/28.6.1984

(ΦΕΚ 466 Β'/13.7.1984)

«Καθορισμός των προδιαγραφών για τη σύνταξη της Τεχνικής Μελέτης του άρθρου 9 παρ. 4 του Ν. 1428/84 (ΦΕΚ 43 Α'/11.4.84) και της διαδικασίας για την έγκρισή της».

5. Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 11-5η/Φ6.0/6961/20.6.1985

(ΦΕΚ 387 Β'/24.6.1985)

«Καθορισμός του ύψους αμοιβής των μελετητών για τη σύνταξη των Τεχνικών Μελετών νέων Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών που προβλέπονται από τα άρθρα 9 παρ. 4 του Ν. 1428/84 και τα άρθρα 4 και 97 της κατ' επιταγή του άρθρου 26 του ίδιου Νόμου απόφασης ΥΕΦΠ 11-5η/Φ 17402/84 που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 931 Β'/31.12.84».

6. Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 11-5η/Φ6.1/ΟΙΚ 9469/28.6.1984

(ΦΕΚ 454 Β'/9.7.1984)

«Απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης λατομείου αδρανών υλικών».

7. **Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 11-5η/Φ6.1/ΟΙΚ 9464/28.6.1984**
(ΦΕΚ 469 Β' /16.7.1984)

«Καθορισμός των δικαιολογητικών για τη χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας μηχανημάτων κατεργασίας αδρανών υλικών».

8. **Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 11-5η/Φ6.1/ΟΙΚ 9465/28.6.1984**
(ΦΕΚ 469 Β' /16.7.1984)

«Καθορισμός δικαιολογητικών για τη χορήγηση των αδειών κατασκευής και λειτουργίας αποθηκών εκρηκτικών υλών και καψυλίων σε λατομεία αδρανών υλικών».

9. **Υ.Α. (ΥΒΕΤ & Υπ. Προεδρίας)
11-5η/Φ9.0/15893/10.12.1986**
(ΦΕΚ 863 Β' /10.12.1986)

«Διατήρηση ή μη των απαιτούμενων από τις κείμενες διατάξεις πιστοποιητικών και δικαιολογητικών για τη διεκπεραίωση υποθέσεων πολιτών από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας».

10. **Υ.Α. (ΥΒΕΤ & Υπ. Προεδρίας)
11-2η/Φ5/15877/10.12.1986**
(ΦΕΚ 865 Β' /10.12.1986)

«Διατήρηση σε ισχύ διατάξεων του ΠΔ 285/1979, του Ν. 1428/1984 και της 9371/1984 Υπουργικής Απόφασης».

11. **Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 9373/27.6.84**
(ΦΕΚ 436 Β' /29.6.1984)

«Περί υποβολής στοιχείων δραστηριότητας από τους εκμεταλλευτές λατομείων αδρανών υλικών».

Β. ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΜΑΡΜΑΡΟΥ/ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ

1. **Νόμος 669/23.8.1977**
(ΦΕΚ 241 Α' /1.9.1977)

«Περί εκμεταλλεύσεως λατομείων».

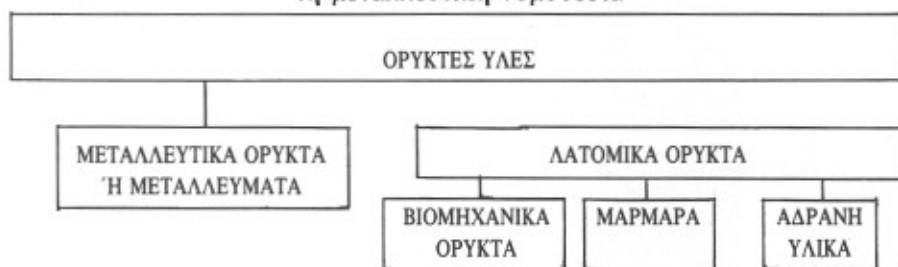
2. **Π.Δ. 285/10.4.1979**
(ΦΕΚ 83 Α' /26.4.1979)

«Περί εκμισθώσεως δημόσιων λατομείων βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων».

3. **Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 11-2α/Φ5/5619/5.8.83**
(ΦΕΚ 491 Β' /23.8.1983)
«Αναπροσαρμογή των παγίων μισθωμάτων των συμβάσεων μισθώσεως και λατομείων μαρμάρων».
4. **Υ.Α. (ΥΕΦΠ) 11-2η/Φ5/4803/29.2.1984**
(ΦΕΚ 256 Β' /26.4.1984)
«Συμπλήρωση της 11-2α/Φ5/5619/5.8.83 αποφάσεως "Αναπροσαρμογή των παγίων μισθώσεων των συμβάσεων μισθώσεως λατομείων μαρμάρων"».
5. **Υ.Α. (ΥΒΕΤ) 11-24/Φ.17.27/4229/4.4.1986**
(ΦΕΚ 151 Β' /10.4.1986)
«Υπαγωγή των μαρμαροψηφίδων στην κατηγορία των μαρμάρων».
6. **Υ.Α. (ΥΒΕΤ & Υπ. Προεδρίας)
11-5η/Φ9.0/15893/10.12.1986**
(ΦΕΚ 863 Β' /10.12.1986)
«Διατήρηση ή μη των απαιτούμενων από τις κείμενες διατάξεις πιστοποιητικών και δικαιολογητικών για τη διεκπεραίωση υποθέσεων πολιτών από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας».
7. **Υ.Α. (ΥΒΕΤ & Υπ. Προεδρίας)
11-2η/Φ5/15877/10.12.1986**
(ΦΕΚ 865 Β' /10.12.1986)
«Διατήρηση σε ισχύ διατάξεων του ΠΔ 285/1979, του Ν. 1428/1984 και της 9371/1984 Υπουργικής Απόφασης».

Παράρτημα 2

Κατάταξη των ορυκτών υλών με βάση τη μεταλλευτική νομοθεσία

- Αυτοφυή μέταλλα (π.χ. χαλκός, χρυσός κλπ.)
- Ενώσεις όλων των μετάλλων στοιχείων
- Γραφίτης, θείο, φθορίτης, αμίαντος, δολομίτης, με $MgO > 21\%$
- Πολύτιμοι λίθοι
- Στερεές καύσιμες ύλες
- Φυσικές εναποθέσεις οργανικών λιπασμάτων
- Υδρογονάνθρακες
- Φυσικές ρητίνες
- Γηγενή αέρια
- Γεωθερμικό δυναμικό

- καολίνης
- γύψος
- γρανίτης
- περλίτης
- χαλαζίας
- άργιλοι
- κ.ά.

- όγκοι μαρμάρων
- πορόλιθος
- αλάβαστρο
- όνυξ
- μαρμαρο-ψηφίδα
- ακατέργαστες σχιστολιθικές πλάκες

- ασβεστολιθικά πετρώματα
- πέτρες κοινές

Παράρτημα 3

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΛΑΤΟΜΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

ΝΟΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ (N: Νομάρχη, Y: Διυπουργική)		ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΦΕΚ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΕΣ	/ 7795/27. 3.1986	N 143 Β' / 3. 4.1986
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ		/43723/ 2.12.1982	Y 1061 Β' /29.12.1982
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	ΑΠ	/ 114/21. 1.1987	N 160 Β' / 2. 4.1987
ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	ΑΠ	/ 1557/20. 8.1987	N 508 Β' /22. 9.1987
ΑΡΚΑΔΙΑΣ	ΕΦ	/ 1909/ 4. 3.1986	N 82 Β' / 4. 3.1986
ΑΡΤΑΣ	ΕΣ	/16721/14.11.1985	N 776 Β' /24.12.1985
ΑΧΑΪΑΣ	ΑΠ	/39417/ 2.12.1985	N 818 Β' /31.12.1985
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	ΣΚ	/ 1212/27. 2.1986	N 119 Β' /19. 3.1986
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΑΠ	/ 2476/10. 3.1986	N 181 Β' /14. 4.1986
ΔΡΑΜΑΣ	ΑΠ	/ 807/ 4. 4.1986	N 151 Β' /10. 4.1986
ΔΡΑΜΑΣ	ΑΠ	/14256/ 5. 9.1983	Y 532 Β' /12. 9.1983
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	ΑΠ	/ 165/ 7. 2.1985	N 121 Β' / 6. 3.1985
ΕΥΒΟΙΑΣ	ΑΠ	/ 288/10. 1.1984	Y 31 Β' /17. 1.1984
ΖΑΚΥΝΘΟΥ	ΑΠ	/12047/20. 7.1983	Y 451 Β' / 4. 8.1983
ΗΜΑΘΙΑΣ	ΑΠ	/ 8491/ 3.;6.1986	N 516 Β' /18. 7.1986
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΑΠ	/ 480/16. 3.1988	N
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΑΠ	/29771/11. 1.1985	N 93 Β' /21. 2.1985
*ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΕΣ	/ 4001/ 1. 4.1985	N 180 Β' / 4. 4.1985
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΕΣ	/10109/20. 8.1987	N
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΕΣ	/26619/22.10.1984	N 822 Β' /19.11.1984
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΑΠ	/14257/ 5. 9.1983	Y 532 Β' /12. 9.1983
ΚΑΒΑΛΑΣ	ΑΠ	/14255/ 5. 9.1983	Y 532 Β' /12. 9.1983
ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Β.	/ 7520/26. 6.1985	N
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΕΣ	/15972/19. 9.1985	N 715 Β' /27.11.1985
ΚΙΑΚΙΣ	ΑΠ	/18603/30.11.1983	Y 719 Β' /13.12.1983
ΚΟΖΑΝΗΣ	ΕΣ	/23672/21.11.1985	N 809 Β' /31.12.1985
ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	ΑΠ	10722/ 4. 7.1983	Y 400 Β' /11. 7.1983
ΛΑΚΩΝΙΑΣ	ΑΠ	/ 3570/10. 4.1986	N 151 Β' /10. 4.1986

ΝΟΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ (N: Νομάρχη, Y: Διυπουργική)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΦΕΚ
ΛΑΡΙΣΑΣ	ΑΠ /12834/ 2. 8.1983	Y 473 Β'/18. 8.1983
ΛΑΣΙΘΙΟΥ	ΑΠ / 4644/28. 3.1983	Y 252 Β'/13. 5.1983
ΛΕΣΒΟΥ	ΑΠ /14539/12.10.1984	N 808 Β'/15.11.1984
ΛΕΥΚΑΔΑΣ	ΕΣ / 2263/ 9. 4.1986	N 357 Β'/26. 5.1986
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	/43724/ 2.12.1982	Y 1061 Β'/29.12.1982
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	ΑΠ / 95/ 1. 7.1988	N 530 Β'/27. 7.1988
ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	ΑΠ /18132/21.11.1983	Y 690 Β'/30.11.1983
ΞΑΝΘΗΣ	ΑΠ /12048/20. 7.1983	Y 451 Β' / 4. 8.1983
ΠΕΛΛΑΣ	ΑΠ / 3341/ 7. 3.1983	Y 147 Β'/15. 3.1984
ΠΕΡΙΑΣ	ΤΒΠ / 414/16. 7.1985	N 521 Β'/10. 9.1985
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΕΣ /14352/ 2.11.1984	N
ΡΕΘΥΜΝΗΣ	ΕΣ / 1604/26. 3.1987	N 150 Β'/30. 3.1987
ΡΟΔΟΠΗΣ	ΑΠ / 2309/14. 3.1986	N 207 Β'/18. 4.1986
ΣΕΡΡΩΝ	ΑΠ /15366/28. 9.1983	Y 580 Β' / 7.10.1983
ΣΕΡΡΩΝ	ΔΒ / 1598/13. 9.1984	N 684 Β'/21. 9.1984
ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΑΠ / 5244/10. 4.1986	N
ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	ΑΠ / 6912/24. 3.1986	N 151 Β'/10. 4.1986
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	ΑΠ / 5357/ 3. 5.1985	N 319 Β'/24. 5.1985
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	ΕΣ / 2537/12. 3.1986	N
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	ΕΣ / 4616/10. 4.1986	N
ΦΩΚΙΔΑΣ	ΑΠ /13424/26.10.1984	N 821 Β'/19.11.1984
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	ΑΠ /18131/21.11.1983	Y 690 Β'/30.11.1983
ΧΑΝΙΩΝ	ΑΠ /15367/28. 9.1983	Y 580 Β' / ;7.10.1983
ΧΙΟΥ	ΤΥ / 3783/27. 2.1987	N
*ΧΙΟΥ	ΤΥ / 5316/ 6.12.1985	N 825 Β'/31.12.1985

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Δεν έχουν καθοριστεί λατομικές περιοχές στους Νομούς:
ΕΒΡΟΥ, ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ, ΗΛΕΙΑΣ, ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ, ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ, ΚΥΚΛΑΔΩΝ και
ΣΑΜΟΥ.

* = Αποφάσεις που έχουν ανακληθεί

Δεν αναφέρονται οι σχετικές αποφάσεις για το Νομό Αττικής.

